

וטהר לבנו

זיכרונות וזיכרונות

תצוה

לעילוי נשמת

שרה בת יהודה אליעזר הלוי

נלב"ע בשבת זכור תצוה

יא' אדר תשמ"ב

ת.נ.צ.ב.ה

דס"ב אלוז תש"ב לא מצטערך להפכה כי הספס ממורף מאז לי נאם למין ומצום טונית
לאימו הגורה מצנה המורכ גאיטאן גהעצט פנויה ול האזכיר ה
ויי פעאין

עזר והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"

שמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי מעיד

הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:

"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותך ויחד לבנו לאהבה וליראה את שמך"

נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - 6 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים

לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 150 ₪ לסט, אנא פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,

ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שכבר שאוכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

וטהר לבנו – תצוה

”ועשו את האפוד מעשה חושב” – כנגד טומאת האיפון וכל מוצרי המחשב

קדושה מול טומאה שבכל דור ודור

כחתונה וכדו' הוא פותח ספר ולומד, מה הם יגידו עליו?? זה בחור שסתם מגזים!! אדם מוזר!! מצומצם!!! ועוד כינויי גנאי!! אבל לאיפון הם דבוקים בכל מקום - גם באירועים משפחתיים, זה מקובל וזה בסדר גמור, גם באוטובוס וגם בתור לרופא!! בכל רגע קצר שפנוי!! ממש דבקות בעבודה זרה, מוציאו מחיקו מחבקו ומנשקו.

העובדים אינם עובדים, כי רוב זמנם הם מרוכזים במכשירים שבחיקם, השומרים והמאבטחים אינם שומרים כי הם עסוקים בעולם קטן במכשיר קטן שמקטין את האדם לאפס!! אוי לדור זה שאלו הם עובדי פועליו ושומריו ורופאיו!!!! אבל אנחנו בשם השם נזכיר, ולא נבוש מהמלעיגים, אלא נדבק בתורה ובתפילה בכל מקום ובכל זמן, וכך יהיה בכוחנו להתגבר על היצר הרע של עבודה זרה של דורנו, כי ננצל את כוח הקדושה בעוצמה הזמינה יותר מתמיד בדורנו כנגד היצר הרע העצום.

ועוד דוגמא, שומעים על גדולי ישראל שלמדו עד השעות הקטנות של הלילה וקמו בבוקר מוקדם, ואדם אומר לעצמו: איזה עוצמה!! זה גדול ממני, אין מצב שאני מסוגל, כי אני מת מעייפות ולא מסוגל להתמיד עד השעות הקטנות של הלילה, ועוד לקום מוקדם?? וכי אני מלאך?? אני רק בן אדם בשר ודם!! אני חייב לנוח ולישון בשביל לקום רענן, אין מצב שאני ככה יתמיד, זה לא אנושי, זה רק לרבנים יחידי סגולה, הם זן מיוחד!!

אבל פתאום ראו איזה פלא, יש אנשים שברגע שיש להם אינטרנט אין עייפות, אין בעיה מחר לקום מוקדם לעבודה, הם רובצים שעות בהתמדה עד לשעות הקטנות של הלילה, פתאום גם הם יחידי סגולה וכמלאכים לא אנושיים, ובשביל מה?? בשביל שטויות במקרה הטוב, ובמקרה הרע בשביל להיכנס עוד ועוד לעומקה של טומאה רחמנא ליצלן, וכמובן בבוקר עליהם לקום מוקדם, פלא עצום, זן מיוחד, וזה מיליארדי אנשים מכורים, חצי מיושבי תבל, פתאום כולם מלאכים, כן, אבל מלאכי חבלה.

אז קדימה!! כמו שהם מתמידים לעבירה ולבטלה, וזה כבר מפורסם בטבע האדם בן זמנינו, אנחנו ננצל זאת שנכיר את כוחות הנפש שבנו, נגיד לעצמינו, אתה כן מסוגל להתמיד בתורה עד השעות הקטנות של הלילה, רק אנחנו מתעצלים, אז בן אדם מה לך נרדם קום קרא לאלוקיך, כי כוח הרע והטוב שווים!! קום ותנצל את הטוב ואת הקדושה זה אמיתי, זה זמין היום יותר מתמיד, בהצלחה אמן ואמן.

המשך

והכוונה שעם ישראל לא יפנו אחרי התרפים לשאול בהם עתידות, וזוהי בשורה טובה לישראל שבימי גלותם לא יפנו ויחפשו עבודה זרה אפילו שחסר להם השראת השכינה והמזבח והאורים ותומים.

כתוב בנביא הושע ג' ד' "כי ימים רבים ישבו בני ישראל אין מלך ואין שר, ואין זבח ואין מצבה, ואין אפוד ותרפים", ומבואר שם במפרשים שתרפים זה עבודה זרה ואילו אפוד זה האפוד ואורים ותומים המגיד עתידות, ופלא גדול יש כאן מה החיבור והקשר בין שניהם?? הרי הם דבר והיפוכו, קדושה מול טומאה??

עונה הגאון מווילנא, שכשאין אפוד קודש אז גם אין טומאה של תרפים ועבודה זרה, והכוונה, שפעם הייתה זמינה טומאה חמורה של עבודה זרה, אז לכן היה זמינה גם קדושה גדולה של אפוד ורוח הקודש, אבל אומר הנביא הושע כשבעתיד יגיעו זמנים שלא תהיה טומאה זמינה של עבודה זרה וממילא גם לא תהיה זמינות לקדושה.

אלא שכל זה היה נכון עד לדור זה, עוד קודם עידן הטכנולוגיה של האינטרנט ודומיו, אבל בדורנו שיש את טומאת האינטרנט שבשנייה אדם יכול ליפול לשאל תחתית, אם כן חייב להיות גם להיפך שבשנייה אתה יכול להגיע לקדושה עצומה זמינה מאוד, ואם כן אז יש כאן הזדמנות פז!!! ואכן היום יש ניסיונות מטורפים בכל מקום, דבר שלא היה מעולם, אנשים שלא סוגרים את כל הפתחים ליצר הרע בקלות הם נופלים!!! מעולם לא היה קל יותר ליפול, אבל זכור שוודאי גם קל יותר להתקדש לגבהים שפעם רק יכלו לחלום על זה.

דוגמא לדבר, היום הסכנה נמצאת בכיס כמו העבודה זרה של פעם שהייתה בתוך חיקו, כי היום אנשים בכל העולם צמודים לאיפון ודומיו, עד כדי כך שראיתי אינסטלטור בתוך בור הביוו, מקקים מעופפים סביבו והוא ממתין למשאית שאיבה אבל הוא מנצל כל רגע כי הוא מרותק לאיפון, כמו כן אפשר למצוא נהגים רבים שגולשים תוך כדי נסיעה!! ממש עבודה זרה, דבוקים בזה לגמרי בכל מקום, לא להאמין איזה דביקות.

הם בוודאי יצחקו בפה מלא על בחור או אברך שילך ברחוב עם ספר פתוח וילמד, וכן כשיראו בחור או אברך הלומד בהמתנה לתורו בחנות – לרופא או בכל תור ששייך, או שבאירוע משפחתי

וגם אם לא תנצל את הקדושה העוצמתית הזמינה יותר מתמיד, זכור נא מה שכתב המצודת דוד שם, שזה שבח לעם ישראל, שבימי הגלות הארוכה לא יהיה לעם ישראל אורים ותומים לשאול בו עתידות ובכל זאת "אין תרפים".

ולכן גם אם לא תתמיד בתורה לפחות אל תפנה לטומאה ולרע חלילה וחס, אבל דע לך שבלי להתחבר לקדושה קשה לא להיגרר לטומאה כי הנפש חייבת להתמלאות בשמחה ובסיפוק.

הוספה חשובה – מהאדמו"ר מפייטסבורג

היא איומה ומחרידה שאפשר להיטמאות בשניות בטומאה איומה ומחרידה עד שאול תחתיות, אם כן בוודאי וכל שכן שגם כלפי הקדושה הדברים שווים בעוצמתם, שמלבד שהיום זמין הקדושה בכל רגע ורגע, היום גם אפשר בשניה אחת להתעלות בעוצמת קדושה עצומה למעלה למעלה למעלות שבדורות הקודמים היו חייבים להתאמץ זמן רב בכדי להגיע לדרגה ולעוצמה ומעלת קדושה שכזו!! כי לא יתכן שאפשר להיטמאות ברגע בטומאה איומה ולא להיפך להתקדש ברגע בקדושה עצומה ונשגבה!! וכ"ק האדמו"ר שליט"א ב"ה מאוד שמח מהדברים הללו, ואמר לי שכדאי מאוד שכל מאמר זה יהיה בתחילת הספר כי יש בו חיזוק עצום לדור שלנו!!!

בנאי אל האדמו"ר שליט"א לבקש הסכמה לספר, הראתי לו את המאמר הקודם, והאדמו"ר מאוד נהנה והוסיף לי שאכן היום באמת גם יותר קל ויותר זמין להתעלות במעלות התורה והיראה, כי היום יש שיעורי תורה בכל פינה ובכל כלי הטכנולוגיה, ואפילו ספרים מודפסים במהדורות נוחות עם ביאורים שווים לכל נפש, ובאמת בכל רגע נתון אפשר ללמוד גם על ידי שיחת טלפון חינוכית בכל חלקי התורה ומכל הרבנים שאנחנו אוהבים, מה שבעבר לא חלמו היום זה זמין ובקלות.

אבל טענתי לכבוד האדמו"ר שליט"א שלא רק שהטומאה של האינטרנט בזמננו היא מאוד זמינה, אלא גם עוצמת הטומאה

ולכן כולנו בלי יוצא מהכלל חייבים לנצל את המתנות של הדור במקום לקטר ולהתלונן על ניסיונות הדור ולהתעלות תכף ומיד במעלות התורה והקדושה בכל העוצמה ובלי עייפות החומר!! ולהיות עבדי ה' באמת בכל רמ"ח אברינו ושס"ה גידנו בלב ובנפש לעשות רצון אבינו שבשמים.

וטהר לבנו – תצוה

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור

התקבלה מהנשיאים, והעתידיה תתקבל בעתיד כשיגיעו לארץ ישראל מכלל עם ישראל, **זוה עונה** גם על הסתירה שלכאורה קיימת בדברי הרמב"ן, **שאכן** הנשיאים מצאו את השמן הזמני של תרומת המשכן יחד עם אבני השוהם כמו שכתוב בתרגום יונתן, **ובכל** זאת הם שמרו על השמן ולא הביאו אותו מיד, כי במלאכת המשכן היו צריכים שמן גם עבור שמן המשחה שהוא שמן פשוט יותר, **לכן** הם שמרו על השמן הזך והמושלם ולא הביאו אותו מיד עם כל תרומות המשכן, **בכדי ששמן זה ישמש אך ורק למאור**, ולא ישמשו בו בטעות למשחה.

ולכן קודם בפרשת תרומה היה דיבור כללי שיתרמו, וכאן בפרשה היה **ציווי מיוחד שייקחו מהנשיאים** את השמן הזך ששמרו במשמרת, כי בורא עולם רצה **שהשמן המיוחד למאור יהיה תחת השמירה והשגחתו של משה רבינו בלבד**, ואולי כתוב לשון ציווי, כי יתכן שזה היה קצת קשה לנשיאים שמעכשיו לא מספיק השמירה שלהם, והיה עליהם להיכנע בפני משה רבינו ששמירתו עדיפה משמירתם למרות שהם מצאו את השמן ושמרו עליו בהתחלה, **וכאן הוזכר** גם השמן העתידי, כי משה רבינו צווה ע"י ה' לבדוק את השמן שקיבל מהנשיאים כפי שחובה לבדוק את השמן שיתקבל בעתיד מעם ישראל, **ואולי** כמו שעכשיו יש ציווי לתרום מיד, כך גם בעתיד יש לתרום מיד שמן למאור שיהיה מוכן זמן רב מראש בבית המקדש.

ובעצם יש בציווי זה **חידוש גדול**, שהרי השמן שהביאו הנשיאים עכשיו היה ממעשה ניסים, **ומהשמים ודאי הגיע דבר מושלם**, **בכל זאת הביאו למשה לבדוק את איכותו, כי הייתה כאן הזהרה מיד ולדורות**, שהרי בהמשך השנים יביאו כלל ישראל בתרומה שמן זית זך שלא הגיע ממעשה ניסים, שאז בוודאי חייבים לבדוק היטב האם אכן הוא זך, **על כן כבר מהתחלה נקבע שכל שמן צריך בדיקה**, גם שמן של מעשה ניסים.

ולכן יש כאן לשון **צו** שזה לשון **זירוז**, כי קשה לאדם לעשות פעולות מיותרות **כביכול**, שהרי כאן היה מיותר לבדוק מעשה ניסים, ובכל זאת **משה בדק כראוי ולא זלזל**, כי הוא **השקיע לדורות** שיתרגלו ששמן זך צריך בדיקה אחריו כראוי, ומשה בדק בתמימות כראוי ובאמת, **וזהו שאמר הכתוב "ויקחו אליך"**, שבזכות המאמץ שמשך בודק דבר שלכאורה מיותר לבדוק אותו, **זה מזכה את משה שיהיה לו חלק ושייכות בתרומת המשכן**, כדרך שנכתב על אהרן בהדלקת הנרות, ועיין עוד לקמן בעניין.

ללמדנו, שגם אם אתה חושב שכל מיני החלטות של הרבנים ממש לא קשורים אליך, ואצלך זה לא שייך כי תקנתם זה רק לחלשי אופי וסתם עמך או קלי הדעת וכדו', דע לך שבורא עולם מעריך אותך דווקא אם תלך בתמימות ותקיים את ציווי הרבנים כפי שדורשת התורה "ושמרת לעשות ככל אשר יורוך" גם בלי סיבה ותועלת עבורך, וכביכול בחינם.

ודע לך שלפעמים תגלה שרימית את עצמך ובאמת תקנן הרבנים יעזור לך ויציל אותך או את משפחתך הקרובה, ואפילו אם לא תגלה זאת מיד דע לך שתגלה זאת בהמשך חיך, וגם אם לא - אתה בהקפדתך לקיים את תקנתם הנך מחזק אחרים הזקוקים לך, וזוהי הקרבה גדולה לעשות מצווה בתמימות, ושלך גדולה משלהם!! וחלילה אל תהיה מפורצי גדר שעוונם קשה מנשוא, אלא תהיה הראשון המראה דוגמא לציות לדברי רבותינו, וממך יראו וכן יעשו.

מערב עד בקר – המשך

תנחומא שאמר **רבי חנינא** סגן הכהנים מעשה ניסים היה במנורה שהיה **דולק מראש השנה עד ר"ה**, ואם נעשה נס כזה הרי שכל הנרות דלקו גם במשך היום ולא רק בלילה, ומזה משמע **שנח לה' שהנרות ידלקו גם ביום**, בכל זאת אהרן לא שינה ולא חרג מהציווי, **אלא תמיד שם חצי לוג שמן שיספיק גם ללילי טבת הארוכים**, (ועי' בשפתי חכמים שהיה כלי קיבול לפתילה ולכן לא יכלו לשים פתילה עבה, ואכן כל פתילה שנכנסה לבית קיבול היה דולק כל הלילה אפילו בלילות חודש טבת).

ואהרן הקפיד **לכוון את עובי הפתילה שתמיד ידלק בדיוק כל הלילה עד הבוקר ולא יותר בכדי שלא ישאר שמן מיותר בבוקר וגם יש שאלה אם צריך ומותר לכבות את הנרות בבוקר** (מ"ח צ"ח יב' בדעת הרשב"א), ואם כן ברור שלזה צריך הרבה מחשבה ובדיקות וזה באמת לא פשוט.

ולפי זה הכוונה ששבתו של אהרן שלא שינה – הכוונה שכשם שבליילי טבת זה הספיק בדיוק לכל הלילה ולא יותר, כך הקפיד

מקשים המפרשים הרי בפרשת תרומה כבר נצטוו להביא שמן למאור, אז לשם מה יש כאן כפילות בציווי על השמן? **וכן** הקשו למה בפרשת תרומה כתוב **"ויקחו לי"** שמן למאור, ואילו כאן כתוב **"ויקחו אליך"**? **ועוד** קשה למה בפרשת תרומה כתוב **"דברי"** ואילו כאן בפרשה כתוב **"תצוה"**??

ונהנה הרמב"ן כותב, שמשנה נצטווה **לדרוש את השמן מהנשיאים**, כי אין דרך לעשות שמן במדבר, והשמן היה אצל הנשיאים במשמרת, **ודבריו** לכאורה צריכים ביאור, שמה כוונתו שהשמן היה במשמרת אצל הנשיאים, אם הכוונה שהיה להם שמן למאור עוד ממצרים, אז למה זה נחשב שהשמן היה אצלם במשמרת, הרי הם טרחו עוד במצרים להכין את השמן, וגם לא מתאים הלשון שידרשו מהם את השמן? **ואם** לדעתו הנשיאים מצאו את השמן במדבר ביחד עם המן **כדברי התרגום יונתן**, אם כן לא מובן למה צריך **לדרוש** מהם את המשמרת, הרי הנשיאים בעצמם היו צריכים מיד לבוא מרצונם ולהחזיר את המשמרת??

וגם המשך דברי הרמב"ן אינם מובנים לכאורה, שכתב **"ויקחו אליך"** - שיביאוהו למשה **שיראה אם הוא זך וכתית כראוי**, ולכאורה אם נאמר **כדברי התרגום יונתן** שהשמן הגיע בענני הכבוד **במעשה ניסים** יחד עם המן, איזה צורך יש למשה לבדוק את איכותו, הרי **משמים ודאי הגיע דבר מושלם**?? **ועוד** קשה שכתב על המשך הפסוק **"מאת בני ישראל"** - שיקחו השמן מאת בני ישראל אשר ימצא בידם, והרי הרמב"ן כתב שהנשיאים הביאו ממה שהיה אצלם במשמרת, ולא מצוי שמן במדבר, אז לכאורה אין צורך וגם לא שייך לקחת גם מבני ישראל??

ודאיתי ברשב"ם שמבאר, שבפרשת תרומה שכתוב **"ויקחו"** זה היה זמני לצורך המשכן, אבל כאן בפרשתנו זה **"תצוה"** דהיינו שכשיגמר השמן שהתנדבו בנדבת המשכן, חובה להביא עוד שמן לכל הדורות, שצוואה זה מיד ולדורות, **וגם** זה לכאורה לא מובן, וכי למה חשוב להזהיר עכשיו באמצע מצוות הכנת המשכן לדאוג לשמן לתקופות הבאות?? ומה שייך כאן **"מיד ולדורות"**, הרי לעכשיו כבר נתנו בנדבת המשכן??

ובאמת נראה שהרע"ב חולק, שכתב שבפרשתנו הציווי לשמן **זמני** לפי שעה, ואילו הציווי בפרשת אמור שכתוב שם **"צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך"**, הרי היא אזהרה לישראל ולדורות.

ונראה לענ"ד, שאכן פרשתנו מדברת גם על התרומה הזמנית של השמן וגם על התרומה העתידיה, ואכן התרומה הזמנית

כתוב במדרש בהעלותך שאהרן הצטער שלא תרם כשאר הנשיאים, אמר לו הקב"ה שלך גדולה משלהם שאתה מטיב ומדליק את הנרות, **והמעלה** שהייתה לאהרן בהדלקת הנרות ייתכן שזה ככתוב **"ויעש כן אהרן"** וכתב רש"י מלמד שלא שינה.

והמפורשים מסבירים שגדולת עבודת אהרן בהדלקת הנרות היא, כי יש כאן עבודה יום יומית קבועה שחוזרת על עצמה, **וגם** חייבים להמתין עד שהשלהבת עולה מאליה, ולאדם שרגיל בהדלקה שכבר מנוסה בהדלקת נרות, לפעמים מתוך ניסיונו הרב זה נראה לו מיותר להמתין עד שהשלהבת תעלה מאליה, **בכל זאת אהרן הקפיד תמיד ולא זלזל**, וזה נחשב התרומה הגדולה מכולם!! עוד יותר ממותנת הנשיאים שהקריבו רשימה של פריטים יקרי ערך.

ויתכן לפרש עוד, שהנה כתוב שאהרן היה חייב לדאוג שיהיה שמן שידלק רק עד הבוקר, **ובפשטות לא יותר**, למרות שכתוב שהנר המערבי דלק גם כל היום, **וגם** למרות שכתוב **במדרש**

וטהר לבנו – תצוה

וב"ה זכיתי ומצאתי מפורש כן בכל בעלי התוס' בדעת הריב"א הודו לה'.

שלא יהיה שינוי בשאר לילות השנה, שגם בשאר הלילות לא יישאר שמן מיותר בבוקר על ידי שעשה פתילות דקות יותר –

ללמדנו, שלפעמים הניסיון הגדול הוא דווקא מתוך קיום מצווה ומתוך לשם שמים, כאשר יש לנו תירוצים כרימון שכל מעשינו לשם שמים ממש וברור שזה רצון ה' האמתי, אבל בבדיקה יסודית תגלה שמאחורי המסכה של הלשם שמים מסתתרת עצלות או מידה מגונה אחרת ואפילו סוג של רשעות, לכן עלינו לקיים מצוות ה' בשלימות ובתמימות ובלי חשבונות, ואם נתנהג בתמימות ונבטל את השקרים של הלשם שמים, נזכה גם לברכת ה' כפשוטו בלי תירוצים והתחכמויות בקרוב אמנ ואמן.

ויקחו אליך, פח השמן הטהור – המשך

חלילה באיסורי תורה, וזהו "ויקחו אליך" שבזכות ההקפדה על הבדיקה של השמן למרות שבא בנס וממילא הבדיקה היא מיותרת לכאורה, בכל זאת כל זה היה בשביל המשך תרומות השמן שתורמו כלל ישראל, שהוכנו שלא בדרך נס, שבוודאי חייבים בבדיקה, על כן כבר עכשיו תיכף ומיד יש לבדוק עבור הדורות הבאים, וזה כעניין תקנת חכמים באיסורי דרבנן, שאסרו המותר כדי שיישמר כראוי האסור מן התורה.

ואכן ב"ויקחו אליך" על ידי השקעתו קיבל משה מתנה שבהדלקת הנרות יהיה טמון בזה שורשי התורה שבעל פה - תקנת חז"ל וגזירתם, וזה יחזק את התורה שבעל פה לכלל ישראל מיד ולדורות, וזה בעצם מה שישמח את אהרן הכהן שקיבל את חג חנוכה בימי המכבים ולדורות, כי חנוכה זה חג שמעצים את כוחם של מצוות חכמים גם זמן רב אחרי תקופת מגילת אסתר שהייתה בסוף תקופת התנ"ך, וכמאמר הגמרא שבת נג' שמברכים על הדלקת נרות "וצונו להדליק נר חנוכה" כי מצווה לשמוע בכל דברי חכמים.

ללמדנו, שעיקר ההקרה זה לא הערך הכספי, אלא הערך הנפשי והאכפתיות להשקיע מכל הלב ולעשות גם דברים מיותרים שקשה לנפש האדם לעשותם, רק בשביל תועלת עתידית!! כמו כן האכפתיות זה לא לקנות לילד כל מה שהוא מבקש וגם עוד לפני שהוא מבקש ולשלם כל סכום, אלא אכפתיות היא לוותר מהנחות שלך - מהמנוחה שלך למרות העייפות שלך, ובסבלנות שלך לרדת לרמה של ילדיך ולהשקיע בהם זמן ומחשבה מעמיקה וזוהי חובתך אבא, מיד ולדורות, כך יהיה "שלך גדולה משלהם", תגדל משפחה לשם ולתפארת אמנ ואמן.

ויקחו אליך להעלת נר תמיד

אינו רואה מה שנמצא בחושך, אבל הקדוש ברוך הוא רואה מה שבחושך וגם מה שבאור.

ודרשתי בחנוכה, "שהתבוננתי בנר הקדוש של חנוכה, וראיתי שצמוד לפתילה עיגול שחור שמקיף אותו אור אדום צהוב וביחד עם השחור זה אש שמאיר", אבל אחרי דברי המדרש, יש לנו חוט משולש של רעיון בקשר לאור, שהמכנה המשותף הוא, שהאור אצל בני האדם בנוי ומשולב גם מהחושך ומהשחור, שכרוכים וצועדים יחדיו להעניק אור וראיה.

ולמדתי מזה מסר עצום, שלכל אחד מאתנו יש שחור של עבירות, אבל ככה בנוי האור, שנקיף את השחור באור מאיר אדום וצהוב, ולפעמים הוא מרצד לפי הרוח, והוא לא יציב, כי גם אנחנו לפעמים לא יציבים, אבל עדיין מאירים לתפארת, ולכן יהודים אל ייאוש, אתם מאירים למרות כל הנפילות, זה האור שמאיר בדיוק כמו השחור שבנרות.

ועוד נלמד מזה, שכל דבר בעולם בין בתורה ובין בחוקי הטבע, יש דברים שאנחנו לא מבינים, אבל הם באמת מובנים לבורא או למשה רבינו, שמשפיע מהבנתו לצדיקים ממשוכי דרכו, ולכן גם אם אנחנו נתקלים בקשיים עצומים ולא מובנים לא לאבד תקווה, לא לאבד את האמונה, ולפעמים דווקא כשאתה בשיא החיזוק דווקא אז הכל מתמוטט לך ואתה לא מבין, למה?? הרי זה לא הגיוני!!! ממש לא מובן!!! זכור את משפט המפתח "אמר ר' יוחנן: העין הזו לבנה, והשחור באמצע, מאיפה הוא צריך לראות? לא מהחלק הלבן?!! אבל זה לא כך, האדם רואה רק מתוך השחור, "את אור העיניים אתה לא יכול להבין, ואתה מבקש להבין את דרכי ואת חוקתי"??

אבל תתנחם ותירגע בידיעה שבורא עולם יודע בדיוק את עבודתך ואת קדושתך, ואת מאמצים הרבים ואת כל מסירות הנפש שלך, והוא מבין בדיוק למה כל הבלגאן קורה לך בדיוק עכשיו, ודע לך שבעצם זה לא בלגאן! זו בדיוק התוכנית המסודרת של בורא עולם רק אתה לא מבין, אז תירגע!! זה מסודר, זה מובן אצל בורא עולם, ואתה בידיים טובות, ידיים של אבא אהב.

צדיק רואה לתוך החושך - המשך

אבל יתכן שזה בדיוק מה שבורא עולם אומר למשה, "יקחו אליך" האור הזה שמדליקים בלילה במשכן, כשאין שם אדם כי אין עבודה בלילה, זה בשבילך, משה!! שגם אתה משה תקבל גם אתה כוח של אור מעין מה שיש לבורא עולם, שכפי שהקב"ה רואה בכל מצב את כולם, כך תזכה לכך גם אתה משה, וכפי שמשא קיבל כך, כוח זה עבר לכל צדיק קדוש וטהור שתהיה לו יכולת להבין ולעזור לכל יהודי באשר הוא שם, למרות שהצדיק רחוק מהחושך ונמצא רק באור.

כתב הרא"ש: "מצוה להדליק בלילה, אמר לו הקב"ה לא בשבילי תדליק, אלא בשבילך, ולפי שהיה אהרן בצער שלא היה לו חלק בקרבנות הנשיאים בחנוכה המזבח א"ל תטול חנוכה המנורה לבדך", ולכאורה יש סתירה בין תחילת דבריו לסופם, שבתחילה כתב שההדלקה היא בשבילך – למשה, ואילו בסוף כתוב שחנוכה המנורה זה רק חלק אהרן לבדו??!

אלא ייתכן שהכוונה כאמור קודם, שאכן אהרן הוא שהקריב והיה לו לבד חלק בכך שהוא לבדו הטיב את הנרות, וכאמור הוא השקיע תמיד שהשלהבת תעלה מאליה, אבל גם למשה היה זכות בהדלקה, אמנם לא במעשה ההדלקה ממש, כי אם בכך שהוא בדק את איכות השמן, כדברי הרמב"ן בביאור "ויקחו אליך", וכפי שהרחבנו את הביאור בזה קודם, ולכן לעניין זה ההדלקה הייתה בשבילו – בשביל משה.

אבל יש כאן יותר מזה, שהרי מיסודות התורה שבעל פה, זה לעשות סיגים לתורה בכדי שלא יכשלו באיסור תורה, על כן חכמים תיקנו תקנות גדרות וגזירות, כך לא יתקרבו להיכשל

ללמדנו, שעיקר ההקרה זה לא הערך הכספי, אלא הערך הנפשי והאכפתיות להשקיע מכל הלב ולעשות גם דברים מיותרים שקשה לנפש האדם לעשותם, רק בשביל תועלת עתידית!! כמו כן האכפתיות זה לא לקנות לילד כל מה שהוא מבקש וגם עוד לפני שהוא מבקש ולשלם כל סכום, אלא אכפתיות היא לוותר מהנחות שלך - מהמנוחה שלך למרות העייפות שלך, ובסבלנות שלך לרדת לרמה של ילדיך ולהשקיע בהם זמן ומחשבה מעמיקה וזוהי חובתך אבא, מיד ולדורות, כך יהיה "שלך גדולה משלהם", תגדל משפחה לשם ולתפארת אמנ ואמן.

במד"ש תנחומא תצוה ו' כתוב, אמר בורא עולם, וכי אני הבורא "יוצר אור" צריך שתאירו לי? אלא בשביל להאיר לך למשה.

מוסיף המדרש: אמר ר' יוחנן העין הזו לבנה, והשחור באמצע, מאיפה הוא צריך לראות?? לא מהחלק הלבן?? אבל זה לא כך, האדם רואה רק מתוך השחור, ואת אור העיניים אתה לא יכול להבין, ואתה מבקש להבין את דרכי!!!!

ובמקום אחר מביא המדרש רעיון דומה, "מי שנמצא בחושך את מי רואה?? רק את מה שנמצא באור, ואילו מי שנמצא באור

ולמדתי מזה מסר עצום, שלכל אחד מאתנו יש שחור של עבירות, אבל ככה בנוי האור, שנקיף את השחור באור מאיר אדום וצהוב, ולפעמים הוא מרצד לפי הרוח, והוא לא יציב, כי גם אנחנו לפעמים לא יציבים, אבל עדיין מאירים לתפארת, ולכן יהודים אל ייאוש, אתם מאירים למרות כל הנפילות, זה האור שמאיר בדיוק כמו השחור שבנרות.

ועוד נלמד מזה, שכל דבר בעולם בין בתורה ובין בחוקי הטבע, יש דברים שאנחנו לא מבינים, אבל הם באמת מובנים לבורא או למשה רבינו, שמשפיע מהבנתו לצדיקים ממשוכי דרכו, ולכן גם אם אנחנו נתקלים בקשיים עצומים ולא מובנים לא לאבד תקווה, לא לאבד את האמונה, ולפעמים דווקא כשאתה בשיא החיזוק דווקא אז הכל מתמוטט לך ואתה לא מבין, למה?? הרי זה לא הגיוני!!! ממש לא מובן!!! זכור את משפט המפתח "אמר ר' יוחנן: העין הזו לבנה, והשחור באמצע, מאיפה הוא צריך לראות? לא מהחלק הלבן?!! אבל זה לא כך, האדם רואה רק מתוך השחור, "את אור העיניים אתה לא יכול להבין, ואתה מבקש להבין את דרכי ואת חוקתי"??

אבל תתנחם ותירגע בידיעה שבורא עולם יודע בדיוק את עבודתך ואת קדושתך, ואת מאמצים הרבים ואת כל מסירות הנפש שלך, והוא מבין בדיוק למה כל הבלגאן קורה לך בדיוק עכשיו, ודע לך שבעצם זה לא בלגאן! זו בדיוק התוכנית המסודרת של בורא עולם רק אתה לא מבין, אז תירגע!! זה מסודר, זה מובן אצל בורא עולם, ואתה בידיים טובות, ידיים של אבא אהב.

ועוד דבר אפשר ללמוד, שמתוך החושך אפשר לראות את האור, אז גם כשאתה בחושך עדיין יש בכוחך להתחזק ולראות את האור ולהגיע לאור, ולראות את הטוב שבאור, אבל לפי זה יוצא שמי שנמצא באור - הצדיק שנמצא באור לא יכול לראות את מי שבחושך, ולכאורה המשמעות היא שהצדיק לא יכול לראות ולהבין את הרשעים, וממילא הוא לא יכול לעזור לרשעים להתקרב אל האור?? הייתכן??!

ללמדנו, שאם נפלת וכשלת אל תבוש לגשת לצדיק הקדוש והטהור, ואל תתפתה ליצר הרע שרוצה ברעתך וטוען לעומתך שהצדיק הקדוש לא יבין אותך ורק יצעק עליך וירחק אותך ויגרום לך נזק ולא תיקון ועזרה כנדרש, דע לך שזה שקר כי כל הצדיקים שבדורנו

וטהר לבנו – תצוה

קיבלו את כוחו של משה להנהיג את עם ישראל, שמתוך האור הם יראו גם אל תוך מעמקי החושך ויעזרו לכל השרוי בחושך להוציא מאפילה לאורה אמן ואמן.

המשך

בבהירות ובלי הגבלות, והבין את כל התורה וגם את חוקיה, וכל זה מכוח הדלקת הנרות וכדלקמן.

כמו כן כפי שבורא עולם רואה הכל בבהירות מושלמת בכל מצב באור ובחושך, גם משה זוכה רואה כראיית ה', שרואה הכל

ויקחו אליך שמן זית - מערב עד בקר לפני ה' חקת עולם לדורותם מאת בני ישראל

כולה כמפורש שאכלו מצות בפסח, למרות שעדיין לא היה יציאת מצרים, כי טעמי המצוות התגלו לאחר מכן.

ואכן כתוב במדרש רבה יט ד' דברים שלא נתגלו למשה נגלו לרבי עקיבא וחבריו, וביאר "האור החיים" הקדוש שעיקרי כל התורה וודאי נאמרו למשה מסיני, וגם כל מה שתלמיד וותיק עתיד לחדש, אבל לחבר בין החידוש וההלכה שבתורה בשעל פה למקורות שבתורה שבכתב זה התגלה לרבי עקיבא וחבריו.

וכאמור גם הלכות פרה אדומה אכן ניתן למשה בהר סיני או קודם במרה, אבל "טעם מצוות פרה אדומה" התגלה למשה אחרי מתן תורה כשהדליקו את הנרות במשכן על ידי אהרן ביום א' ניסן כדברי החוקני, שבדיוק באותו יום נתגלה למשה טעם חוקת פרה אדומה.

ואם כן, אכן מצאנו עוד תועלת שהיה למשה רבינו מהדלקת הנרות שמלבד כוח הנבואה בלילה שקיבל בזכות הדלקת הנרות, הוא קיבל גם את הכוח לגלות את סודות התורה וטעמיה חוקי התורה, אבל שוב לאחר פטירת משה בבית המקדש לכאורה כבר לא היה צורך בהדלקת הנרות ומה טעם הדליקו בכל זאת???

ונראה לבאר על פי מדרש תנחומא בפרשת בהעלותך, שאמר הקדוש ברוך הוא למשה לך אמור לאהרן אל תירא, לגדולה מזו שהקריבו הנשיאים אתה מיועד ומתוקן, שהקרבנות נוהגים רק בזמן שבהמ"ק קיים, אבל הנרות הם לעולם, ש"אל מול פני המנורה יאירו", וכן הברכות שנתתי לך לברך את בניי, אינן בטלים לעולם, ונשאלת השאלה מה הכוונה שהנרות הם לעולם, הרי משחרב בית המקדש שיבנה במהרה בימינו אין לנו עוד את מצוות הדלקת הנרות???

אלא ייתכן ששמן זית זך והמנורה כשם שהשפיעו על ידיעת התורה של משה רבינו שנתגלו אליו טעמי חוקי התורה וסודותיה, כך הם השפיעו חוכמת התורה לעולם ומשפיעים חוכמת התורה לנצח, וכמאמר הגמרא ב"ב פה' ב' שהרצוה להחכים ידדים - יתפלל בנטייה לצד דרום כי המנורה הייתה בדרום, וזה נר תמיד כפשוטו, וכן כוח הנרות נמשכים בנרות חנוכה הקיימים תמיד כל שנה ושנה.

אבל למרות ההסבר יש כאן חוקת לדורות לעם ישראל כי עצם סגולת המנורה להשפיע לחוכמת התורה לדורי דורות גם כשאין בית המקדש זה חוק בלי טעם, אבל במציאות זה עובד תמיד ולנצח כי "הרצוה להחכים ידדים", ולכן בהדלקת הנרות כתוב קודם ויקחו אליך ואחר כך חוקת עולם, כי הכוח שקיבל משה בעת הדלקת הנרות השפיע כחוק לדורי דורות כנר תמיד להשפעת חוכמת התורה לכל לומדי התורה גם כשאין בית המקדש.

וכן משמע קצת מהפסוק, שבהדלקת הנרות החוק הוא שזה ישפיע לדורות עם ישראל, ככתוב "חקת עולם לדורותם מאת בני ישראל", ולא כתוב כמו בפרה "חוקת עולם".

כי כאן החוקת עולם היה שהשפעות של החוכמה ימשך להשפיע לדורות וגם כשאין בית המקדש אלא מתוך הלימוד של בני ישראל ומתוך הדלקת נרות חנוכה בקדושה ובהתבוננות בנר חנוכה הם יזכו להשפעת הנר תמיד.

ייתכן שהיות וסודות חוקי התורה כבר נתגלו למשה על ידי הדלקת הנרות, לכן כלפי פרה אדומה כתוב קודם חוקת ואחרי זה ויקחו אליך, כי כבר הדליקו נרות במשכן והתגלו למשה החוקים, ואם כן כוונת התורה שמה שאצל עם ישראל זה חוקים את זה יקחו אליך כי לך זה כבר לא בגדר חוקים כי לך זה ברור הגיוני ומובן וכמשמעות המדרשים.

גם במצוות הדלקת הנרות במשכן כתוב בתורה שהיא "חקת" וגם כתוב "ויקחו אליך", ובעצם זה נראה מקביל למה שכתוב אצל פרה אדומה רק הסדר הפוך, שאצל פרה כתוב קודם "חקת" ואחרי זה "ויקחו אליך", ויש לעיין האם יש קשר וחיבור בין שני החוקים הללו, וגם מה פשר שינוי הסדר???

ונהנה במצוות הדלקת הנרות דנו המפרשים מה כוונת התורה במצוות ההדלקה שהיא "חוקת עולם", וכי איזה חוק לא מובן יש במצוות ההדלקה??

והמשך חכמה מבאר על פי האבן עזרא במדבר ח' ב' שבורא עולם לא התגלה למשה בלילה ע"פ מכילתא דפסחא א' אומנם כאשר דלקו הנרות במשכן אז הקב"ה התגלה למשה רבינו גם בלילה, ובעין זה מצאנו בסמ"ע ח"מ ה' ב' שלמרות שאסור לדון דין תורה בלילה אבל כשנרות דולקים מותר לדון גם בלילה.

אומנם בשאר הדורות שלאחר משה רבינו, הדלקת הנרות אכן היו בגדר "חוק", כי אין להם טעם והסבר לקיום המצווה בלילה דווקא, ובפרט כשאין עבודה בלילה באוהל מועד.

והסבר נוסף ראיתי בשם רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל, שכתב שבזמן בית המקדש מובן שלא היה צורך להדליק את המנורה ביום, כי בבית המקדש היו חלונות, אבל במשכן שלא היו בו חלונות אם כן היו צריכים לכאורה להדליק נרות גם ביום, אגב זה מתאים רק לדעת שאר הראשונים נגד דעת הרמב"ם שהדליקו גם ביום.

ובכל זאת לא עשו כן, כי "חוקת עולם לדורותם" דהיינו שלא ישנו את המצווה פעם כך ופעם כך, אלא תמיד היא שווה בעשייתה ובלי שינויים, ולכן גם במשכן הדליקו נרות רק בלילה ולא ביום.

ואם נחבר את שני ההסברים יחד, לכאורה יצא לנו שאין כאן "חוקת עולם" - כי הכל מובן, שבתקופת בית המקדש מובן שלא הדליקו ביום, ואילו בתקופת משה מובן שהדליקו רק בלילה כי היה תועלת מהדלקת הנרות בלילה למשה רבינו, משאין כן ביום, כי גם בלי הנרות משה התנבא ככל הנביאים המתנבאים ביום.

אלא שבכל זאת מסתתר כאן סוד שלא מובן, שאכן אם אין עבודה בלילה, לשם מה יש מצוות הדלקת הנרות בזמן בית המקדש? שכמו שבימים יש אור ואין צורך בנרות, כך בלילה אין עבודה ואין צורך בנרות, ולבורא עולם אין צורך באור, כדברי המדרש ש"יוצר אור" לא זקוק לאור, אז מה סוד הדלקת הנרות??? ודווקא לפרש כי במשכן בתקופת משה היה צורך בהדלקה לצורך נבואת משה, ולכן גם לאחר פטירת משה עדיין עושים כן בחוק בלי טעם כלל.

ונקדים כפי האמור קודם, שיש מצווה מקבילה למצווה זו, והיא "פרה אדומה", שגם בה כתוב "ויקחו אליך" - לטובתך, ומצד שני כתוב בה גם "חוקת התורה", והחוקני שם בפרשת חוקת כותב שפרשה זו נאמרה בא' ניסן שנה שניה, ובעצם זה הזמן שבו אהרן ובניו התחילו להדליק את הנרות בבית המקדש, ולכאורה נראה שיש קשר בין הדברים, ודבר אי תלוי בחברו.

ואע"פ שרש"י שמות טו' כתב שבמרה שהיה עוד לפני מתן תורה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם שבת ופרה אדומה ודינים (מהגמרא סנהדרין מ'), זה לא סותר את דברי החוקני, שיתכן ומשה ידע את המצווה והלכותיה עוד לפני מתן תורה, אבל טעם המצווה התגלה למשה רק בפרשת חוקת כמעט שנה אחרי מרה ומתן תורה, וכמו שהאבות קיימו את כל התורה

וטהר לבנו – תצוה

ללמדנו, לנצל את אור קדושת הנרות, ובזמננו גם קיים כוח זה בנרות חנוכה, ונתבונן בהם ונסתכל בהם זמן רב, כי דרכם מתגלים אורות התורה, כפי שנגלו סודות בתורה למשה רבינו, כן יגבר בנו חשקת התורה ויתגלו לנו סודות התורה אמן ואמן.

וגם נלמד שלכל יהודי ויהודי עד סוף הדורות טמון בו כוח עצום של חוכמת התורה, כי בכוחנו להתחבר להשפעת החוכמה וקדושת התורה, שהנר תמיד יבער בקרבנו לנצח, על ידי פך השמן הטהור שזה לימוד מתוך סביבה טהורה וראש נקי וצלול מטומאה רח"ל, ובעזרת השם נגלה את מתיקות התורה והמצוות, ונשמח לקיים את מצוות ה' מתוך אהבה עזה לבורא עולם, שאפילו בלי הבנה נקיים את דבריו מתוך אהבתנו אליו, רק כי בורא עולם כך ציווה!!! ונזכה בעזרת ה' יתברך להאיר ולזכות את הרבים אמן ואמן.

ויקחו אליך שמן זית להעלות נר תמיד

לומר: "עצי שטים עומדים" שעומדים לעולם ולעולמים!! וכפי שהבאתי מהמשך המדרש, שעצי שיטים אלו ריפאו את החטא שחטאו ישראל בזנות בשיטים, וכן הארכתי שם על פי המקובלים שבזה תוקנה תורתם של 24 אלף תלמידי רבי עקיבא על ידי רשב"י, ועד עצם היום ולנצח הם עוזרים ומסייעים לתקן את עם ישראל.

ולמה כוחם כה רב, שזכותם עומדת לעד?? **התשובה** היא על פי המדרש **רבי תנחומא** שהביא רש"י בתרומה שיעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידים ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצווה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים.

והנה במצרים היו 210 שנים, אם כן **יעקב הכין את הקרשים 210 שנה לפני שהיה בהם צורך**, וכגודל ההכנה כך גדול העוצמה, לכן כוחם עומד לעד, זמן רב אחרי שסיימו את תפקידם כמשכן בנוי.

ללמדנו שהאור שבמנורה הדולק בלילה מאיר ומחכים את לומדי התורה - תורת משה עד עצם היום הזה, וכגודל ההשקעה וההכנה כך תגדל עוצמת הקדושה, ויתכן שלימוד התורה בעיקר בלילה - זמן בו דלקו הנרות, זה לימוד כשמן זית זך אור נקי וצלול - חכמה קדושה וטהורה וצלולה, זהב טהור מקשה!! מושלם!! כפתור ופרח!! אשריכם הלומדים תורה בהתמדה בקדושה, ביום ובלילה.

בזאת יבוא אהרן אל הקודש – המשך

רבינו קטן לכמה נימול?? **כך שנו רבותינו** קטן נימול לשמונה ימים כשם שנמול יצחק אבינו.

וכמוכן תמוה מה הקשר בין ברית מילה לפרשת תצווה?? **ועל כך עונה האדמו"ר הרא"מ מגור** שבזכות שמירת ברית מילה, יש כוח לאהרן ובניו להיכנס ולהקריב קרבנות.

ולכן מתאים שהתחיל המדרש תנחומא בעניין הברית כהקדמה לפרשת תצווה שמדבר על עבודת הכוהנים במשכן להקריב קרבנות ולכפר על עם ישראל.

המשך

בדרום, וזה נר תמיד כפשוטו, וידוע שכגודל ההכנה כך גדול ההצלחה וההשפעה, ולכן משה רבינו הכין את השמן למנורה **תיכף ומיד** חודשים רבים לפני קיום המצווה, ולכן זה השפיע ומשפיע על חוכמת התורה גם כשכבר אין הדלקת נרות, ועד לימינו ממש.

וזה הדמיון לברית מילה, שגם ברית מילה אין עושים בגיל 13 שנים שאז מתגבר היצר הרע באדם, אלא **מקדימים למול** בגיל 8 ימים **שנים רבות קודם שמתעורר בו טעמו של חטא**, כי גם זה הכנה למצווה זמן רב קודם שהוא נצרך לקיימו, וזה שאלו תלמידיו של רבי תנחומא, רבינו ברור שברית עושים בגיל 8 ימים, אבל **ממתי משפיעה על הקטן הקדושה של המילה** שיוכל בכוח זה להישמר מחטא ומעוון אי שמירת הברית??

ענה להם רבי תנחומא: זה משפיע עליו מיד **כשנולד**, ולכן יהודי אינו נימול כישמעאל בגיל 13 כשבאים הניסיונות, אלא מיד עם לידתו (עד 8 ימים נחשב כמחוסר זמן להקריב כבהמה) כיצחק שהיא הכנה מושלמת לשמירת הברית, שהקדמת ההכנה לניסיונות יוצרת חזקה של שנים רבות בשמירת הברית, וכך נקל לאדם לשמור קדושה בגדלותו.

ללמדנו, שאכן קשה מאוד להיות קדוש וטהור אבל לכן הקב"ה קידש ידיו מבטן, עם תחילת חיינו חתם בנו קדושת הברית, שתהיה לנו חזקה ארוכת שנים בקדושה, שנזכה לשמור בנקל על הקדושה וגם אם כשלנו נוכל להתחזק ולחדש ימינו כקדם.

ובמדרש תנחומא בפרשת בהעלותך כתוב, שאמר ה' למשה לך אמור לאהרן אל תירא, לגדולה מזו שהקריבו הנשיאים אתה מיועד ומתוקן, שהקרבנות נוהגים רק בזמן שביהמ"ק קיים, אבל הנרות הם לעולם, ש"אל מול פני המנורה יאירו", וכן הברכות שנתתי לך לברך את בניי, אינם בטלים לעולם.

וקודם ביארנו העניין, שהשמן זית זך והמנורה השפיעו חכמה לעולם ומשפיעים לנצח, וכמאמר הגמרא ב"ב כ"ה הרוצה להחכים ידרים - יתפלל בנטייה לצד דרום כי המנורה הייתה בדרום, וזה נר תמיד כפשוטו, וכל כך למה?? **כי לפי גודל ההכנה כך גדול ההצלחה וההשפעה**, והיות ומשה הכין את השמן למנורה תיכף ומיד, חודשים רבים לפני קיום המצווה כפי שנראה במאמר הסמוך, לכן זה משפיע גם כשכבר אין הדלקת נרות בפועל, ועד לימינו ממש.

ובדומה לזה כתבתי בפרשת תרומה על "עצי שיטים" על פי הגמרא יומא ע"ב שלא תאמר אבד סבון בטל סכנין, תלמוד

פסוק זה כתוב בפרשת אחרי בספר ויקרא, ושם כתוב במדרש רבה כ"א ה', שכהן גדול נכנס לקודש פנימה בזכות מצוות מילה שנאמר "וזאת בריתי אשר תשמרו", וממשיך המדרש שכהן גדול משמש דווקא ב 8 בגדים, כנגד מילה שהיא ביום השמיני.

ונראה להוסיף שאולי לכן גם היו 8 ימי מילואים בהקמת המשכן, כדי להזכיר לכוהנים שבזכות קדושת שמירת הברית הם זוכים ועובדים בבית המקדש.

ועל פי המדרשים הללו מבאר האדמו"ר רא"מ מגור זצ"ל את מדרש תנחומא על הפסוק בפרשתנו "ואתה תצווה": ילמדנו

בעצם המדרש הקודם הוא מדרש פליאה שהרי מי לא יודע שקטן נימול ל 8 ימים?? אז מה בכלל שאלת תלמידי רבי תנחומא שהיו גדולי עולם?? **ועוד** מבליטים שאלה זו **כפתיחה של פרשת תצווה!!!** וגם התשובה שכתוב שנימול ל 8 ימים כשם שיצחק נימול צריכה ביאור, וכי מה העניין להזכיר שיצחק נימול ל 8 ימים?? **וכי יש הווה אמינא ומחשבה שקטן יהיה נימול בגיל 13 שנה כישמעאל??** ובכלל מה הקשר ענין מילה לפרשת תצווה??

ונראה לתרץ על פי הספרא וכהרחבת רשב"ם, שהתורה ציוותה את משה רבינו שיתנו לו שמן למנורה, וכתבו ש"תצווה" זה לשון **ציווי** שמשמעותו **מיד** ולדורות, וכבר הקשינו קודם שלכאורה זה לא מובן, וכי למה חשוב להזהיר עכשיו באמצע מצוות הכנת המשכן שהתחיל בתשרי לדאוג לשמן לתקופות שאחרי חודש ניסן?? **ומה** שייך כאן "מיד ולדורות", הרי לעכשיו כבר נתנו הנשיאים בנדבת המשכן??

אלא כאמור שמן זית זך והמנורה השפיעו חכמה לעולם ומשפיעים זאת לנצח, וכמאמר הגמרא ב"ב כ"ה ה' שהרוצה להחכים ידרים - יתפלל בנטייה לצד דרום כי המנורה הייתה

וטהר לבנו – תצוה

”ואפוד”

ונראה לתרץ שרש”י בכוונה נקט לשון זה גם בלימוד הרגיל, להודיע לנו, שכמו שהוא רש”י הקדוש התבונן בעניין המוסרי שקרה לו כשראה את השרות ורכבות בחקר הלב במטרה להגיע לאמת הנסתרת, כך בדיוק הוא גם מתבונן וחוקר בכל לימוד תורה שהוא לומד, דהיינו ה”ליבי אומר לי” זה אותו לב הן בעיני מוסר והן בעיני בלימוד התורה.

זזה מזכיר לי סיפור שמספרים בשם הגאון רבי חיים מבריסק זצ”ל שפעם הלך עם תלמידו וראה חתול שחור רודף אחרי חתול לבן, ורב חיים התחיל לחקור בפני התלמיד, ”יש לחקור, האם החתול השחור רודף אחרי החתול הלבן, או שהוא לא רודף רק כרגע שניהם באותו כיוון ועוד כמה רגעים הם יתפצלו כל אחד לדרכו, ומצד שלישי אולי אכן שניהם צריכים להגיע לאותו יעד, אבל אין כאן רדיפה, אלא סתם ריצה”!!! והתלמיד עומד משתהה, ורבי הוא שואל: למאי נפקא מינא, מה זה משנה? וכי מה התועלת בחקירה זו? חתול שחור חתול לבן כן רודפים לא רודפים מה זה משנה?!!!

ענה לו רב חיים, יש נפקא מינא, כי זה מועיל להבנת התוספות במסכת עירובין דף ע”ג עמוד א’ למעלה, התלמיד מיד חיפש בתוספות ולא מצא אפילו רמז קל הקשור לחתולים וכ”ש לחתולים הרצים ברחוב, ושוב חזר לרב חיים וטען לו: רבינו, בדקתי בתוספות ולא מצאתי זכר וקשר בכלל לעניין החתולים?!!!

ענה לו רב חיים בחיך, אם אדם מתרגל להתבונן ולחקור בכל דבר ולא לראות ראייה שטוחה, אזי זה יעזור לו בתוספות ובכל לימוד שהוא לומד בתורה הקדושה.

כן, אותו” ליבי אומר לי”, צריך גם בחיים גם ברחוב גם במוסר וגם בלימוד, שהכל יהיה בהתבוננות ובעמקות, שבכל עניין צריך הלב להתבונן היטב ולא להיות שטחי, ושהתבוננות תביא אותנו רק למטרות רוחניות, ללמוד תורה בעמקות וביראת שמים וניקיון הלב, ושיתקיים בנו ”וטהר ליבנו לעובדך באמת” אמן ואמן.

”ולבי אומר” – המשך

זה נכון, אבל רק כאן לגבי האפוד נקט רש”י ”ולבי אומר לי” כי כאן זה היה חייב להיות דבר ראשון לרש”י עצמו – ”אומר לי”, שזה גילה לו שלא נכשל חלילה במראה שלא מתאים לצדיק, אלא להתלמד וללמד וכאמור קודם (ולגבי הראיה מדוד שהיה חגור אפוד שם נקט רש”י ”אומר לי ליבי”, למרות ששם זה לא עניין מוסרי, כי כאמור עיקר לשון זה נקט רש”י כלפי הבגד שראה כשהשרות רוכבות, ומה שעל הראיה מהפסוקים נכתב לשון דומה ”אומר לי ליבי”, כי רש”י רצה לדמות שאותו עומק וחקר הלב שיש במוסר וחשבון הנפש זה אותו לב שיש בחקר העיון בתורה וכאמור במאמר הקודם, ואולי לכן כאן שינה רש”י והקדים לי ליבי – ”אומר לי ליבי” ולא ”ואומר לי ליבי” ויל”ע).

וכל עניין זה מלמדנו, שאסור לראות שום ראייה אסורה, עד כדי כך שאם למרות כל השמירה בכל זאת נכשלנו, עלינו לברר לעומק מה סיבת הדבר וללמוד מזה לעתיד או לתוספת שמירה אם צריך ושייך, או תועלת אחרת כפי שמפרשים שרש”י למד ממראה נשים עם האפוד, אבל סתם לראות או לנו אוי לנפשנו חלילה לנו להרוס ולהשחית את נשמתנו ולהביאה לבאר שחת חס ושלוש.

”ושמת את שתי האבנים על כתפות האפוד”

ונראה לי עוד לפרש, שאכן למעלה בכתפות הם היו מחולקים ל2 אבנים, כ2 דעות, אבל כשהם למטה על הלב בחושן הם ממש מחולקים כל אחד בנפרד כי שם היה 12 אבנים, וכביכול כל שבט בנפרד, עם מכנה משותף של כמה ביחד לפי השורות, אבל בכל זאת מסגרת הזהב מחברת ביניהם, ומכולם יוצא דבר השם באורים ותומים, שכשהיה הכהן שואל היה מקבל תשובה באותיות מאירות, באותיות של שמות השבטים.

ולמרות שגם למעלה בשתי האבנים היו שמות כל השבטים בכל זאת ה’ רצה שדברו יצא דווקא מתוך הייחודיות שיש מסגרת נפרדת לכל שבט ובכל זאת מתוך כולם יצא דבר מאוחד – דבר ה’ ”אורים ותומים” שמגלים את דבר ה’ לעם ישראל, שלמרות החלוקה ל 12 עדיין הם עם ישראל מאוחד במסגרת אחת, שכולם באמת מתכוונים להתקרב לאבא ולעשות את רצונו בשלמות, וגם בימינו למרות כל המחלוקות והדעות החלוקות.

ולפי זה מובן לי להמתיק בטעם הקפדת התודה ”ולא יזח החשן מעל האפוד”, שבאה התורה ללמדנו ולהדגיש את שעלינו לזכור, שבכל מצבי החלוקה שיש בעם ישראל תמיד זה עדיין

כתב רש”י – לא שמעתי ולא מצאתי בברייתא (שהוא לבוש), ”ולבי אומר לי” שהוא כמין סינר שקורין פורצני”ט (שורץ) ”שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים”, ולכאורה אם רש”י היה זוכר זאת מילדותו או שבנותיו סיפרו לו, אז רש”י כנראה היה מזכיר זאת בכדי שנבין איך הוא ידע מה חוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים, ולא שראה זאת בעיניו הקדושות,

אלא מפורסם, שרש”י התבטא בלשון ולבי אומר לי, כי רש”י התפלא שנכשל בראיה של שרות רוכבות, ואז כשהתבונן בדבר מדוע קרה לו דבר זה, וקלט שבכוונה משמים הראו לו זאת בכדי שילמד את צורת האפוד, וכפי שלאחרונה שמענו שלמרן רבי חיים קנייבסקי בעת לימודו על הגבים הופיע לו על שולחנו חגב שיכול להבין טוב יותר.

ואם זה נכון, אזי ברגע שרש”י הבין שלא הייתה לו נפילה בראיה אסורה, הוא לא התבייש לברר איך בדיוק קוראים לבגד הזה שלובשות השרות בעת הרכיבה, כי ברגע שהבין שזה עבור הלימוד אז הוא לא התבייש, ויתכן שמפני חשש לשון הרע הודיע להם שמטרתו לברר מה זה אפוד כדי לבארו לציבור, ואז אמרו לו שזה ”פורצני”ט (שורץ).

אמנם בהמשך שוב נוקט רש”י לשון זה, וזה לשונו ”ועוד אומר לי לבי שיש ראייה שהוא מין לבוש, שתרגם יונתן ”ודוד חגור אפוד בד” – כרדוט דבוץ, וגם במעשה תמר אחרת אבשלום ”כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים ותרגם מעילים - כרדוטין”, ונשאלת השאלה למה כאן שוב השתמש רש”י בלשון ”ועוד אומר לי לבי”??? הרי כאן זה כבר ראייה ולימוד רגיל מפסוקים?!!!

יש עוד מקום אחד בלבד שרש”י נוקט בלשון הזה, והוא בגמרא עירובין נ’ א’ שכתב ”ולבי אומר” שאינו מברך על התנופה ועל הסמיכה בכדי שלא יהיה ברכה לבטלה, וייתכן שרש”י התאמץ בכל כוחו למצוא מקורות לפירושיו, ורק כשלא הייתה לו ברירה כי לא מצא רק אז השתמש בסברת עצמו, ולפעמים אמר איני יודע כי לא רצה להמציא סברה לא בטוחה מעצמו.

ואם כן אין עוד בש”ס ובתורה כולה דבר שרש”י החליט מסברה לא מוכרחת, אבל בשביל זה צריך להיות ת”ח גדול לדעת האם

בתקופת משה רבינו ההלכה הייתה ברורה לעם ישראל, ורק באמצע בית שני התחילו המחלוקות בהלכה, וכל זה בגלל שאנחנו בגלות, והתרחקנו קצת מבורא עולם, ולכן יש דעות מה בדיוק התכוון ורוצה אבא שבשמים, ועל זה אנחנו בוכים בתפילת 18 ”השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחילה”, שלא יהיו מחלוקות בעם ישראל, אלא תהיה דעה אחת, וממשיכים בתפילה ”והסר ממנו יגון ואנחה” כי המחלוקות לדעת מהי הדרך הישרה והנכונה ממש שוברות את הלב - ”יגון ואנחה”.

והתנחמתי בדבריו הנפלאים של המלבי”ם, שבאבני המילואים שהיו על כתפות האפוד של הכהן גדול, למרות ששהה משמותם של השבטים היו כתובים באבן שבצד ימין וששה הנותרים על האבן בצד השמאלי, ובפשטות שמות השבטים הפונים לימין הם במעלה יותר מהפונים לשמאל, בכל זאת הם מתאחדים על כתפות אפוד אחד שמחברים, ועל ידי שאהרן לבוש באפוד אחד זה יהיה לפני ה’ לזיכרון, להזכיר להקב”ה שכל שמות השבטים מאוחדים ליחד את שמו הקדוש של בורא עולם ביחוד שלם, שה’ אחד וישראל גוי אחד בארץ.

וטהר לבנו – תצוה

הוא שומע את בנו הקטן צועק "מבטיח לכם שאבא ישמח יותר בשעון כמתנה".

ואז הוא קלט שכל הוויכוח והמריבה הייתה לדעת בבירור מה המתנה המושלמת לקנות לאבא ליום הולדת, אז באמת כולם אהובים מתוקים, רק לנשק אותם מתוך אהבה רבה, כי כל המריבה הייתה מה אבא הכי ישמח - מתוק מדבש!!!

אבל בכל זאת זה מבלבל, לכן מתחננים כבר קרוב ל 2000 שנה "השיבה שופטינו כבראשונה", שנחיה כמו פעם בדעה אחת, וזה מה שמובטח בגאולה, דעת אחת ושכם אחד לעובדך, בקרוב ממש אמן.

"והטור הרביעי תרשיש ושהם וישפה משבצים זהב יהיו במלואתם"

ולשברו, כי פסקה האמונה המושלמת, ולכן נאבד טעם התורה והמצווה, והנפש חזרה להשתוקק אחרי ההבל, ושמים מר למתוק - שמשותקים לכסף, ומתאוים לדברים שהם מרים בסוף שהם כמתוקים בהתחלה מכוח הדמיון.

ובגלל זה התגברה שנת חנם, כמפורש בתוספתא "מקדש שני חרב מפני שאוהבים את הממון ושונאים זה את זה", שכל זמן שהתענגו בנופת צוף מתיקות התורה והמצוות היה כל אחד שמח בחלקו, ואהבה ואחוה ביניהם בלי קנאה ושנאה, אבל כאשר חזרו לאהוב כסף שהוא ראש התאוות הזרות גברו ביניהם השנאה והפירוד, ועין כל אחד רעה בשל חברו, וכל זה מקטנות האמונה השלימה.

וזוהי התשובה לשאלה, שבזמן משה היו בעלי אמונה עצומה, והיה להם טעם עצום בלימוד התורה, ולכן פשוט הדבר שיהיה כוח שמיר מצוי לשבור את האבן, עד כדי כך שאפילו התורה לא טרחה לפרט זאת, ורק בתקופת שלמה שעם ישראל היה ברמה נמוכה יותר, אז היו צריכים מאמצים מיוחדים למצוא את הכוח של השמיר לשבור את האבן, עד כדי שהיו צריכים להשתמש לצורך כך באשמדאי מלך השדים.

ואכן בתקופת משה רבינו עם ישראל היו "אנשי אמונה!!" וכפי שאמר רבי אליעזר הגדול שם: "כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר - אינו אלא מקטני אמונה", אבל בתקופת משה היה להם את המן מידי יום ביומו, ולא היו להם דאגות של פרנסה בכלל, כי גם בגדיהם לא בלו, הכל ממש הם קיבלו מהקב"ה, לכן הם לא דאגו למחר, וממילא הייתה להם אמונה שלימה יותר מדורו של שלמה.

לכן עלינו להתחזק מאוד באמונה, ולבטוח בבוא עולם בעניין הפרנסה, היום יש אוכל בבית, ברוך השם, תשמח!! ותתחזק ואל תדאג מה תאכל מחר, וזה לא אומר להתפרע ולבזבז כביכול אין מחר, אלא תחיה בצניעות, ותבטח בבוא שיפרנס אותך גם מחר, ושמח בחלקך ואל תקנא באחרים, ואל תחיה בתחרות עם אחרים, כי זה גורם לך לאהוב כסף ולרדוף כסף, ואל תתאוה לדברים הנראים כמתוקים שאחריהם מרה, ואם תהיה חזק באמונה באמת ובישר, אז תרגיש נועם בלימוד התורה ומתיקות בקיום המצוות, וככה תגיע לעוצמות שתוכל לנצח כל דבר קשה ובכל ניסיון תצליח, ואף אחד לא יעמוד בדרכך, בהצלחה רק חזק ואמץ.

המשך העניין הקודם - "יהיו במלואתם"

ודוחק לומר שכמו שבבית שני בו לא היה שמיר וחרטו עם אזמל, אז גם הם למרות שהיו עוד לפני הבית הראשון בכל זאת גם הם חרטו באזמל, וזה דוחק - כי כאמור בבית שני לא היה אורים ותומים שזה השמות הקדושים, לכן גם לא היה שמיר, כי אחד תלוי בשני, ואילו להם שהיה את השמות הקדושים אי"כ אמור היה להיות להם גם שמיר.

ואכן התשובה היא כפי שכתבתי קודם בשם הקרן אורה, שמשחרב בית המקדש הראשון נגנו ובטל השמיר, וזה מרמז כי התגבר כוח היצר וקשה לפצחו ולשברו, כי פסקה האמונה המושלמת, ולכן נאבד טעם התורה והמצווה, והנפש חזרה להשתוקק אחרי ההבל.

וכפי שצינתי קודם שבתקופת משה היו בעלי אמונה עצומה, והיה טעם עצום בלימוד התורה, ולכן פשוט הדבר שיהיה כוח השמיר מצוי לשבור את האבן, ורק בתקופת שלמה המלך שעם ישראל היה ברמה נמוכה יותר, אז היו צריכים מאמצים מיוחדים למצוא את הכוח של השמיר לשבור את האבן, עד כדי שהיו צריכים להשתמש באשמדאי מלך השדים.

ולכן גם בעלי האמונה החזקה הפרושים לגמרי לעבודת השם, שהתרחקו לגמרי מתאוות העולם הזה, כמו שמואל שראה את בני עלי ולא למד ממעשיהם להתעסק באכילה ובשתייה

כבגד אחד - ואותו בגד, בין למעלה ובין למטה, לא 12 תורות וגם לא 2 תורות, כי אם תורה אחת!!! כי אחת כוונתנו!! לעשות רצון אבינו שבשמים איש על מחנהו ואיש על דגלו.

וזה מזכיר לי מה שסיפר לי ידידי, שפעם הילדים שלו ממש רבו והתווכחו קשות בצעקות!! וכל אחד ניסה להראות ולהוכיח שהוא צודק, והוא נבהל לשמע הצעקות, אבל מאחורי הדלת

כידוע היה קושי עצום לחרוט את שמות השבטים על אבני החושן, כי היה אסור להחסיר מהאבן, ככתוב "יהיו במלואתם" שיהיו שלימים בלי חסרון, ולהשתמש באזמל לא יכלו כי זה מחסר את האבן, אלא הם הצליחו רק על ידי מעשה פלאי, וכפי שכתוב בגמרא סוטה מ"ח ב', שכותב עליהם בדיו ומראה להן שמיר מבחוץ והן נבקעות מאליהן, והשמיר הוא יצור מזערי כשעורה שנברא בששת ימי בראשית, ואין כל דבר קשה יכול לעמוד בפניו.

ואם השמיר רק חתך חריץ בצורת אותיות בלי לחסר, אם כן זה היה קו דק, וקשה לבן אדם לראות ולקרוא בו שמות, ולכאורה יקשה לכהן לקרוא תשובות באורים ותומים אפילו אם האותיות האירן.

אלא נראה לי שפשוט השמיר דחסה את האבן פנימה, וזהו כוח עצום לא רק לחתוך אלא גם לדחוס אבן יהלום קשה, ואכן זה מדויק בלשון הגמרא שתיארה זאת כתאנה זו שנבקעת בימות החמה ואינה חסרה כלום, וכבקה זו שנבקעת בימות הגשמים ואינה חסרה כלום, שזה לא רק חתך של קו אלא פתח ממש.

ועתה נשאלת השאלה, שהרי מפורש בגמרא בגיטין ס"ה שמשח רבינו הביא את השמיר לאבני האפוד, ומדוע על זה לא מפרטת התורה שבכתב או שבע"פ, איך הגיע השמיר בימי הקמת המשכן לידי משה רבינו??? ואילו על שלמה מסופר בגמרא באריכות איך בא השמיר לידו???

ונראה לתרץ על פי הגמרא סוטה מ"ח שמשחרב בית המקדש הראשון נגנו ובטל השמיר ונופת צופים ופסקו אנשי אמונה, וכתב הקרן אורה, שזה מרמז שהתגבר כוח היצר וקשה לפצחו

לכן עלינו להתחזק מאוד באמונה, ולבטוח בבוא עולם בעניין הפרנסה, היום יש אוכל בבית, ברוך השם, תשמח!! ותתחזק ואל תדאג מה תאכל מחר, וזה לא אומר להתפרע ולבזבז כביכול אין מחר, אלא תחיה בצניעות, ותבטח בבוא שיפרנס אותך גם מחר, ושמח בחלקך ואל תקנא באחרים, ואל תחיה בתחרות עם אחרים, כי זה גורם לך לאהוב כסף ולרדוף כסף, ואל תתאוה לדברים הנראים כמתוקים שאחריהם מרה, ואם תהיה חזק באמונה באמת ובישר, אז תרגיש נועם בלימוד התורה ומתיקות בקיום המצוות, וככה תגיע לעוצמות שתוכל לנצח כל דבר קשה ובכל ניסיון תצליח, ואף אחד לא יעמוד בדרכך, בהצלחה רק חזק ואמץ.

הרמב"ן מדייק שמשח רבינו נזקק לשמיר רק לאבני החושן ולא לאבני האפוד, כי רק בחושן כתוב "מלואותם", ונשאלת השאלה למה אכן דרשה תורה שרק אבני החושן יחרטו בשמיר ולא האבני מילואים??? וגם יש להבין מדוע בחר השם לענות לעם ישראל בצורה כזו - ששואלים שאלה ומקבלים תשובה באותיות שמאירות בשמות שעל גבי אבני החושן??? אגב כתוב ברבינו בחיי ויקרא ח' ח' שזו הייתה מדרגה ברוח הקודש, פחותה מנבואה ועדיפה מבת קול שהייתה בבית שני.

והרמב"ן כתוב שיתכן שאחרי שנתן משה בחושן את השמות הקדושים, עברו השמות במסורת ממנו לגדולי חכמי ישראל יחד עם ספרי התורה, ולכן היה לדוד אפוד, שזה כדמות אפוד של משה, והיה בו חושן כדמות חושן הקודש רק שהיה מבד, וכן היה לשמואל, שכתוב שהיה "נער חגור אפוד בד", וכן בנוב עיר הכהנים שמונים וחמשה איש נושאי אפוד בד, והלבישו בזה את הכהן מבני הנביאים והיו שואלים בו ונענים.

וזה פלא עצום, וכי מאיפה להם לשמואל ולדוד ולשמונים וחמשה איש אפוד עם אבני החושן, ונניח שהיה להם כסף לקנות אבנים יקרות, ואת השם המפורש באורים ותומים קיבלו במסורת ממשה, בכל זאת מאיפה להם את השמיר שיחרוט על האבנים את שמות בני ישראל, שהרי הם היו שואלים בו ומקבלים תשובות על ידי האותיות החרוטות???

וטהר לבנו – תצוה

שנזכור שיש לנו כוח לשבור כל דבר קשה כמו השמיר שדחס את האבנים הקשות, ובכוח כיבוש היצר אנחנו מקבלים את התשובות הנכונות מה',

ולכן כתוב "לזיכרון" באבנים, כי זה מזכיר את הכוח שיש בשמיר, שבכוח מרסק את הקשה מכולם - יהלום,

ובעצם מזכיר לנו שגם לנו שלמרות שאנחנו חלשים וקטנים כמו תולעת, בכל זאת גם לנו יש את הכוח לנצח את היצר, ששום דבר קשה לא יעמוד בפנינו כשם שלא עמד בפני השמיר.

ובתענוגות העולם, אלא מקטנותו היה חגור אפוד בד כי הוא נבדל לעבודת השם, וכן דוד וכן שמונים וחמשה איש כוהני נוב עיר הכהנים נושאי אפוד בד, שהיו פרושים לעבודת ה' לגמרי, שהיות והם שברו את יצרם לגמרי, היה מצוי להם השמיר, וגם היו מצויים להם אבני החושן בנס, כדרך שהזדמן בנס לנשיאים יחד עם המן, ולא הייתה להם כלל טרחה להשיג את זה, אלא כל זה בא אליהם בקלות ובפשיטות כבימי משה רבינו.

ויתכן שבכוונה בחר ה' לדבר עם בני ישראל באופן כזה שהאותיות מאירות והכהן מתבונן באותיות, כי בורא עולם רצה

וזה אשר תעשה על המזבח, כבשים בני שנה שנים ליום תמיד – א

שנשאר להם רק 30 אחוז חיים!!! וגם אלו שלא אוכלים בשר כי הם "צמחוניים", האם בגלל זה הם צודקים ומוסריים!!!

ממש לא!! שהרי ידוע שגם לצמחים יש חיים, והם מתקשרים ביניהם, נכון, אולי יש להם רק 20 אחוז חיים, אבל עדיין, יש להם חיים!! ואם כך אסור גם לאכול צמחים!!! אז מה לא נאכל, ונמות???!!!

והנה בתחילת העולם הקב"ה אכן אסר להרוג בעלי חיים לצורך אכילת אדם, ורק אחרי המבול ה' נתן רשות לנח ולדורות הבאים לשחוט ולאכול בעלי חיים, ולמה???!

כי נח הקריב מיד כשיצא מהתיבה קרבנות לה' כהכרת הטוב על הניסים, ובורא עולם שמח מאוד בהכרת הטוב של נח, וגם כשכר טרחה לנח שטרח במסירות נפש ביום ובלילה להאכיל את בעלי החיים בתיבה בזמן המבול, וכך הציל אותם שיהיה להם המשך, לכן נתן ה' רשות לבני אדם ליהנות ולהרוג בעל חיים גם בשביל לאכול מהם בשר.

קורבנות תמיד - המשך

אבותיכם ולא צויתים ביום הוציא אותם מארץ מצרים על דברי עולה וזבח".

כי באמת בורא עולם לא רצה שנחטא, שמוטב שלא יחטא האדם ולא יקריב קרבן לכפר עליו, ורק אחרי העגל ביקש שיבנו משכן שיוכלו לתקן חטאים על ידי הקרבנות,

וכדי להדגיש לנו שה' לא חפץ בחטאים וכפרה, לכך הדגישה התורה שלמרות שחטאו בעגל ונזקקו למשכן לכפרה, בכל זאת גם אז עדיין בורא עולם ברחמיו הבלית את קרבנות התמיד בציווי מלאכת המשכן, להורות לנו שגם אחרי חטא העגל עדיין בורא עולם חפץ רק בקרבנות התמיד, שהם קרבנות קבועים שלא באים על חטאים פרטיים (שעושים חטא ובאים עם קרבן לכפר ולתקן), אלא זה קרבן קבוע להבעת תודה לה', על כל הטובות שעושה לעם ישראל וממילא הוא גם מכפר על הכלל, כשם שנח הקריב אחרי המבול שנעשה בהם נחת רוח לה'.

מהות הקורבנות - המשך

הנשמה שלי, לעשות נחת רוח לבורא עולם, שזו זכות לבעל החיים שהוקרב בקדושה לבורא עולם, ואין ספק שזו התכלית המושלמת ביותר לבהמה בעולמו, וגם אין ספק שהיא - הבהמה, שמחה מאוד, הרבה יותר מאשר אם הייתה מגיעה לצלחת לארוחת צהרים.

וכפי שביארתי בפרשת משפטים שמבטלים איסור צער בעלי חיים בשביל רעיון מוסרי וחינוכי, כמו שכתב הנימוקי יוסף, שאם מותר לבטל איסור צער בעלי חיים לצורך בני אדם, כמו לשחוט בהמה בשביל לאכול מנת בשר, כל שכן שמותר מפני כבוד זקן ואפילו אינו תלמיד חכם, שלא מכבודו לפרוק ולטעון בהמה, ולכן הוא פטור מהמצווה ואולי גם אין עניין שיחמיר לקיים את המצווה.

ועלינו לזכור, כפי שהוכיח האברבנאל, שבורא עולם מעדיף שלא נחטא, מאשר שנחטא ונכפר, אז הבה ניזהר ונתחזק שלא נחטא חלילה, ואם בכל זאת נכשלנו ונחטאנו נכפר על ידי קרבנות.

ובימינו שאין מזבח ואין קרבנות נכפר על ידי תורה ותפילות בכוונת הלב ובצדקה ומעשים טובים.

ככדי לבאר את עניין ומהות הקורבנות, שיובן אפילו לאנשים הרחוקים מהיהדות, יש לי לשאול שאלה קצת לא נעימה, מי התיר לנו לאכול בשר של חיה או בהמה או דגים, הרי לקחו להם את החיים, הרגו אותם!!! ובשביל מה?? בכדי שאני ואתה נאכל אותם, למה זה לא נחשב לרצח??!

יש שיענו, שהדבר מותר כי הם בדרגה פחותה מאדם, שאדם הוא 100 אחוז חיים, והבעל חיים פחות ונניח שנחשב שיש בו רק 50 אחוז חיים, אבל טענה זו ממש לא מתקבלת!! ואם תטען שבכל זאת אדם שייך במינו 100 אחוז אחוזי חיים, ואילו אצל בעלי חיים לא שייך במינם 100 אחוזי חיים, מי החליט שכך מודדים היתר להרוג ולשחוט, אולי נקל על עצמנו ונטען שתמיד זה נמדד באחוזים גם כלפי בני אדם??

ובעצם כך טען היטלר ימ"ש!! שטען שמותר להרוג אנשים חולים וזקנים כי נשאר להם רק 20 אחוזי חיים, וככה זה עושה חיים קלים יותר לבריאים ולצעירים, פחות הוצאות על המדינה וכדומה!! ולפי הלך מחשבה זה אולי גם נהרוג ונאכל בני אדם

ומכאן נמשיך לדברי האברבנאל, ששאל מדוע בפרשת תצוה שבה מתוארים המשכן ובגדי הכהונה, מזכירה התורה גם את קרבנות התמיד, הרי רק לאחר מספר חודשים מאז ציווי מלאכת המשכן (שהיה ביי"א תשרי) הקריבו קרבנות (בא' ניסן)??? עוד יש לדעת למה הוזכר בפרשה זו רק קרבן תמיד ואילו שאר הקרבנות כמו חטאת ואשם אינם מוזכרים כלל בפרשה.

עונה האברבנאל, שיתכן ואדם יטעה ויטען, שבורא עולם קבע והכריע את הטבע שלנו לעבור עבירות ולחטוא, והראיה שציווה לבנות משכן, וציווה להקריב שם חטאת ואשם, ונראה הדבר כאילו טוב לפניו שנחטא ונשוב בתשובה!!

אבל זה ממש לא נכון, שהרי הקב"ה לא ציווה להקריב קרבנות, ורק אחרי מעשה העגל כשראה את העם כי ברע הוא ומוכן לחטוא אז נתן לפנייהם את התרופה לרפא את מחלתם לפי הצורך בקרבנות, וכמו שאמר הנביא (ירמיה ז') "כי לא דברתי את

ונאמת עניין הקרבן בעולה, תודה ושלמים, הוא שירגיש המקריב כאילו הוא הכבש הנשחט, וידמה בעצמו שגופו וכל כוחותיו מזומנים לעבודת יוצרו כתודה על החיים והחסד שעושה עמו, עד כדי כך שמצדו הוא מסכים אפילו למות ולהקריב את החיים לה', אבל ה' רוצה שנחיה, לכן אני מקריב קרבן ובכך אני ממחיש את רצוני שאהיה כל כולי מוקדש לה'.

ובקרבן חטאת, אני המקריב ממחיש ומדמה לעצמי שמה שמגיע לבהמה מגיע לי, שאני עצמי הייתי צריך להישחט ולהישרף על שציערתי את אבא, וסומך את ידיו ומתוודה, וככה בהמחשה זו הוא חוזר בתשובה, ועיין בחינוך מצווה צה'.

וממילא אם מותר לשחוט ולאכול בשר לצורך הנאת הגוף והנאת הכרס בבשר, כל שכן ובוודאי שמותר לשחוט לצורך

וטהר לבנו – תצוה

עולת תמיד פתח אהל מועד לפני ה' אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם

היה מיועד לגאולה האחרונה, שבה יש מלבד כוח התורה יש בו גם את כוח העבודה – קרבנות, שזה כוח התפילה בימינו.

ולכן כתוב בפסוק פעמים "שם" "ושמה" שהיו כביכול שני סוגי דיבור, היה דיבור מאוהל מועד דהיינו קודש הקדשים מעל לכפורת וזהו שנאמר "אועד שמה", והיה גם "לדבר אליך שם" שזה מעל המזבח, כי יש תורת משה לבד המתאימה לגאולה ראשונה, ויש תורת משה המשולבת בכוח התפילה שמתאימה לגאולה הנצחית הקרובה ממש.

ולכן בזכות משה הם נגאלים (אור החיים כ"ב) למרות הידוע לנו שדוד הוא המשיח, שכביכול משה משתמש וגואל את עם ישראל בכוח התורה יחד עם כוח תפילת דוד שזה כוח התפילה, כפי שקיבל מה' מעל המזבח, וכפי שכתב האור החיים שמה רבינו לא רוצה לגאול עם בטלנים מן התורה, לכן נתאמץ יחד בתורה ובתפילה אמן.

והיה המזבח קדש קדשים, כל הנגע במזבח יקדש

כי לקדש דבר פסול ולהכשירו שיעלה כקרבן כשר על המזבח, זה כוח של קודש הקדשים, ולכן צדיק שמקדש יהודי שנפסל ומכשירו שאם יתעלה לא ירד, הוא קודש הקדשים!!! וכוח עצום זה של המזבח הוא בגלל שמקריבים עליו קרבנות, כי כאשר מקריבים קרבנות נותנים וזורקים עליו את דם התמצית של הקרבנות, זו הסיבה שיש בו גם כוח להכשיר אחרים, ולכן כתוב כל הנוגע במזבח, ולא כתוב הנוגע בו, כדי להדגיש שהכוח בא מפאת כן שמקריבים, שכשיש הקרבה יש קודש קדשים, ואפשר גם לקדש אחרים - כי כשיש הקרבה זה מקרב.

ללמדנו שכל אחד מאתנו יקריב את יצרו, את דם התמצית של יצרו, ויעזור לחזק אחרים שגם הם יקריבו את יצרו, כך יהיה לו כוח להשפיע ולהכשיר אחרים שיעלו ולא ירדו, וכך יתקדש להיות "קודש קדשים", אבל חשוב שיהיה "כל הנוגע במזבח", דהיינו שהפסול יתקרב מעצמו לגעת במזבח, יעשה צעד ואם אכן הוא עשה צעד אחד אז לא ירד.

ולבני אהרן תעשה כתנות

הכהנים אכלו בשר קדש, ולמה להם להתנקות משיירי אכילת קדשים??

ואם בכל זאת המושג של אוכל אפילו קדש עדיין פוגם במהות להיות כמלאכי השרת כפי שמצאנו ברש"י ע"פ הגמרא שמה רבינו היה עליו להתנקות משיירי מאכל כשעלה בהר להיות 40 יום בשמים, ובמשך ששה ימים התכסה בענן להיות נקי ממאכל כמלאכי השרת.

ולכאורה בפשטות משה רבינו לא אכל בשר קדשים אלא מן בלבד, ובפרשת משפטים שהארנו בעניין ממה אכן היה צורך למשה להתנקות שהרי המן נבלע באברים??!! עכ"פ לפי הטעמים שכתבנו שם לכאורה לא מצריכים את הכהנים להתנקות?? וגם למה רק חלק מהכהנים ולא כולם כפי שמשמע במשנה שם??

ואולי הכהנים התנקו משיירי מאכל קדשים אם אכלו את הקדשים לא ביראת שמים ובקדושה מושלמת ולשם שמים כראוי, אלא נהנו גם מטעמם של המאכלים בהנאה גשמית, ואכילת הקדשים אמורה להיות לשם שמים ממש, כי זה כפרה לעם ישראל, ואדרבא כגודל הניסיון ותאוות הבשר כך גודל עוצמת ההתעלות הנדרשת מהכהן שעליו להתעלות ממחשבת תאוות האכילה, ולפי הצער כך השכר.

וייתכן גם שאם הישראל אכל את בשר השלמים והתודה שלא בקדושה או שלא במחשבה טהורה כראוי, זה משפיע על אכילת הכהן שעליו להתנקות כביכול עבור אכילת היהודי.

כמו שביארנו שמה התנקה עבור אכילת עם ישראל מהמאכלים שקנו מהגויים שבעצם היה מאכל תאוה, כי לא חסר להם אוכל במדבר מאחר והיה להם מן לשובע שהיה בו כל הטעמים.

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת

נפלא המופיע בספר גן רוה בשם הגאון רבי שמעון סופר זצ"ל רבה של קראקא, שאכן לעמך שבעם ישראל בגדי זהב של עם

כתב רש"י: יש מרבתינו שלומדים מכאן שמעל מזבח הנחשת היה הקב"ה מדבר עם משה משהוקם המשכן, ויש אומרים מעל הכפרת שנאמר שמות כה' "ודברתי אתך מעל הכפורת", והמשך חכמה תולה מחלוקת זו במחלוקת בגמרא מגילה כ"ז מה יתור קדוש, בית כנסת לתפילה או בית מדרש של לימוד תורה כלפי הדין האם מותר להפוך בית כנסת לבית מדרש ולהיפך.

וראיתי בספר "השתפכות הנפש" אות פ"ו שבמדרש תנחומא שופטים ט' כתוב שהגאולה הראשונה הייתה זמנית, אבל הגאולה האחרונה היא נצחית, וביאר זאת בכך שהגאולה הראשונה הייתה רק מכוח התורה, אבל הגאולה האחרונה היא בצירוף של כוח התורה עם כוח התפילות וכוח מושלם זה יוצר גאולה נצחית.

ולפי זה אכן הקב"ה דיבר עם משה מעל הכפורת, אלא שזה היה רק לתקופת הגאולה הראשונה, אבל הדיבור שהיה מעל המזבח

לכאורה צריך ביאור איך המזבח החיצון שבו הקריבו קרבנות כתבה עליו התורה שהוא קודש הקודשים, והרי המזבח החיצון אינו בקודש הקודשים ששם נמצא הארון והלוחות?? עוד יש להבין למה לא כתוב כל הנוגע בו אלא כתוב "הנוגע במזבח", הרי יודעים שמדובר במזבח???

אלא מסביר רש"י שרק לגבי הדין שכל הנוגע בו יקדש מכונה המזבח "קודש הקדשים הוא", שמשמעותו שקרבן שהיה ראוי ונפסל ועלה על גבי המזבח, לא ירד!! כי המזבח קידש אותו.

ללמדנו שכל אחד מאתנו יקריב את יצרו, את דם התמצית של יצרו, ויעזור לחזק אחרים שגם הם יקריבו את יצרו, כך יהיה לו כוח להשפיע ולהכשיר אחרים שיעלו ולא ירדו, וכך יתקדש להיות "קודש קדשים", אבל חשוב שיהיה "כל הנוגע במזבח", דהיינו שהפסול יתקרב מעצמו לגעת במזבח, יעשה צעד ואם אכן הוא עשה צעד אחד אז לא ירד.

כתב הרבינו בחיי פלא עצום שהכהנים לבשו רק כתנת לגופם ויחפים במקום פתוח שהרי המזבח היה בחצר ועבודתם החלה מוקדם בבוקר – עלות השחר שאז לפעמים קר מאוד מאוד בירושלים ובכל זאת הם לא מתו.

אומנם מכל מקום היה רופא מיוחד שתפקידו לרפאות את הכהנים שקלים ה' א' שבן אחיה היה ממונה על חוליי המעיים בבית המקדש, ומסביר הרמב"ם בפירוש המשניות כי היו הולכים בחלוק בלבד והולכים יחפים בבית המקדש ואוכלים הרבה בשר, ומפני זאת ההנהגה היה מתרפה טבעם והיו כחות אבריהם הפנימים חלופים.

ובאמת פלא עצום מדוע היה להם נס שלא מתו מקור, ובכל זאת לא היה להם נס בקשר למחלת מעיים?? וגם לא למחלות הקשורות לקור, כגון הצטננות ודלקת ראות וכו'??

ונראה לקשר זאת למחלות של הצדיקים שכתוב בגמרא שבת קיח' ואמר רבי יוסי יהא חלקי ממתני בחולי מעיים דאמר מר רובן של צדיקים מתים בחולי מעיים, ומקור הדברים במסכת אבל רבתי ג' י' אמר ר' יהודה חסידים הראשונים היו מתייסרין בחולי מעיים כעשרים יום קודם מיתתן כדי למרק את הכל כדי שיבואו זכאין לעתיד לבא שנא' (משלי כז) "מצרף לכסף וכוור לזהב ואיש לפי מהללו".

ובגמרא שם נחלקו רש"י ותוספות בטעם במחלת זו לצדיקים, לרש"י למרק ולנקות את עוונותיהם, ולתוספות לנקות שאריות המאכלים ולנקותם שיהיו נקיים כמלאכי השרת.

והנה טעמים אלו האם שייכים הם בכהנים?? אם הטעם כרש"י למרק עוונותם זה מתאים כי הם מכפרים על אחרים ועליהם להיות קודם נקיים בעצמם מחטאים, אבל אם הטעם לנקות שיירי מאכל שיהיו נקיים כמלאכי השרת, קצת קשה שהרי

ובהמשך כתוב "ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתי רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי", וראיתי הסבר

וטהר לבנו – תצוה

ובפשטות השבח לאהרן בכך היה, שלמרות שכתוב על בגדי כהן גדול שיהיו לאהרן **"לכבוד ולתפארת"**, בכל זאת אהרן הכהן לא התגאה ולא התנשא בבגדי הכהונה אלא לבשם לשם שמים בלבד.

אומנם קצת פלא לומר שזה גדלות אהרן הכהן שהיה מפורסם בעונותיו כעדות התורה שמשה ואהרן אמרו **"ונחנו מה" והגמרא בחולין פט'** דורשת מזה שגדול תיאור עונותן של משה ואהרן בתורה יותר מתיאור עונותו של אברהם אבינו, ואם כן מה הגדלות שאהרן הכהן לא התגאה במלבושי הכבוד?!

ובפשטות אפשר לתרץ שזה חלק מתיאור עונותו של אהרן, או שאכן אצל אהרן הכהן זה פשוט שלא נהנה מהכבוד, אבל זה עבור לימוד לדורות הבאים שגם כשיש אפשרות לקבל כבוד אפילו בהיתר מפורש בכל זאת עלינו להתגבר ולא ליהנות מהכבוד.

המשך – פעמון ורימון

לפניו תשרה השכינה בעבודתו, כי מלאך השם צבאות הוא **(מלאכי ב ז)**, כי ההדיוטים (לא) יכנסו בהיכל להקטיר ולהטיב.

על כל פנים, פלא הדבר שדווקא ביום כיפור שאז נכנס הכהן הגדול אל המקום המקודש ביותר – לקודש הקדשים, דווקא אז הוא נכנס גם בבגדי לבן ובלי פעמונים, ואיך יתכן הדבר? (במאמר הבא יובא דעת רש"י ודעת החולקים האם על המחמתה היה פעמון).

ייתכן שביום הכיפורים הכהן הגדול התעלה ביותר הן מחמת צום יום הקדוש והן בגלל הפרישות שלו שבעה ימים קודם יום הכיפורים, ובפרט שהוא שליח יחיד של כל עם ישראל ביום הקדוש והטהור בו הם נקיים מכל עוון ונחשבים כבנים למקום ב"ה כמופיע **במסכת ב"ב י'**, והוא שליח של בני המקום לעשות את כל עבודות בית המקדש של יום כיפור, לכן ביום זה לא רק שאינו צריך כביכול לבקש רשות מאת המלך אלא הוא יכול גם להיכנס אל קודש הקדשים המקום המקודש ביותר ובלי צורך בפעמונים, כי הוא **כמו בן אהוב אצל בורא עולם**.

ואכן מעלה זו שכהן גדול היה כבן אהוב אצל בורא עולם, התבטא ביותר כאשר היה בבגדי לבן בלי צורך בפעמונים, כמו שאומרים בתפילות יום הכיפורים **"אמת מה היה נהדר מראה כהן גדול בצאתו מקודש הקדשים בשלום בלי פגע"**, וזה היה יכול לגרום לכהן ליהנות מעצמו ולהתפאר מעצמו וכביכול היה מלביש זאת שזה רק הנאה רוחנית, אבל יאמר לשבחו של אהרן שלא התפאר ולא ראה מעלה עצמית בבגדי הלבן שהוא כבן לפני בורא עולם, אלא לבש אותם בתמימות כפקודת המלך בלבד.

והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבוא אל הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות

ואילו הריטב"א הביא דברי רש"י וכתב שהעיקר הפירוש בדברי רבי יוסי הוא כפירוש **רבינו חננאל ז"ל** שלמרות שבשאר הימים כשנכנס להיכל צריך מעיל בפעמונים משום ונשמע קולו בבואו אל הקודש, בכל זאת ביום כיפור הכהן הגדול היה נכנס לפני ולפנים – לקודש הקדשים בבגדי לבן שאין שם משמיע קול, וכל זה מחמת חביבותו של ישראל ביום הקדוש הזה, וזה דומה להסבר שכתבנו קודם שביום כיפור הכהן גדול כבן מלך הנכנס בלי נטילת רשות מאביו המלך.

ולפי זה לכאורה נופל תירוץ הקודם, לתרץ דברי רש"י שמדוע דווקא על בגדי יום כיפור כתב רש"י בהסבר הפסוק **"ויעש כן אהרן"** שאהרן הכהן לא לבש את הבגדים לשם גדולה אלא כפקודת המלך, והרי ביום כיפור הכהן לבש בגדי לבן בחלק מהעבודות?!

ותירצנו שהיה מקום לכהן גדול להתלהב דווקא מבגדי הלבן כי הוא נכנס למקום המקודש ביותר בלי השמעת קול כי הוא ביום כיפור כבן מלך הנכנס בלי רשות, אך היות ורש"י טוען שבמחמתה היה טבעת להשמעת קול אם כן גם ביום כיפור היה השמעת קול, ויסוד התירוץ בדברי רש"י נדחה לכאורה?!

ונראה לתרץ 2 תירוצים על כך, א. כמדוייק בלשונו של הריטב"א בדעת רש"י **"גמור רבנן מהא"**, דהיינו שחז"ל למדו

ישראל שימשו לכבוד ולתפארת, דהיינו שיתרשמו ויתפעלו ממעמד הכהן גדול, שהרי פשוטי העם מתפעלים מיופי והדר ומעשירות (וכעין דבריו מצאנו **ברבנו בחיי** שכתב שהבגדים הם להיותו מכובד על ההמון), אבל לחכמי הלב שבעם ישראל התפעלו מהקדושה הטמונה בבגדי כהן גדול.

ולפי זה בפשטות על אהרן הכהן היה עבודה לא להתגאות בלבושו בגדים אלו, למרות התפעלות ההמונים, ועד כמה שיותר מתפעלים עליו היה להתגבר על רגשי הכבוד.

ואכן מצאנו מפורש התייחסות לעניין זה, בפרשת אחרי מות שם בסוף עבודת כהן גדול ביום הכיפורים כתב **רש"י** על הפסוק **"ויעש כאשר צוה"** להגיד שבחו של אהרן שעשה כסדר הזה של עבודת יום כיפור ולא שינה, - (ובפרשת אחרי מות הארכנו לבאר מה הגדלות שאהרן לא שינה, וכי מדוע שישנה?!) ועוד ביאר רש"י שם **"שלא היה לובש את הבגדים להתגדל בהם אלא כמקיים גזירת המלך"**.

והנה התבוננתי בדבר, והתקשתי מאוד שהרי רש"י כתב זאת על עבודת יום כיפור, והרי ביום כיפור אהרן הכהן לבש גם בגדי לבן בחלקים החשובים ביותר של עבודת יום הכיפורים, ואדרבא היה לו אפשרות להתפאר בבגדי הזהב ואבני החושן בשאר ימות השנה שהיה לבוש בהם כל זמן העבודה ולא רק חלק מזמן העבודה?!

ואולי דווקא כאשר החליף כהן הגדול את הבגדים מבגדי זהב לבגדי לבן כמה פעמים ביום, אז בלט יותר יופיים של בגדי הזהב ואבני האפוד וחושן, אבל מכל מקום זה עדיין דוחק כי כלפי הכהן הגדול שרגיל בכל השנה בבגדי הזהב אצלו פחות אמור להשפיע ההתלהבות מבגדי הזהב דווקא ביום כיפור, וכל ההתלהבות אם כבר קיימת בצופים שאצלם אולי מתחדד ההבדלים החדים שהם רואים במלבושי כהן גדול, ויל"ע.

ועוד נראה לתרץ שדווקא היה לו להתכבד בבגדי הלבן, על פי **הרמב"ן** בפרשתנו, כלפי המעיל של כהן גדול שהיה כליל תכלת ובשוליו היה פעמונים ורימונים, והפעמונים היו כדברי הפסוק **שישמע קולו בבואו אל הקודש ולא ימות**, וביאר הרמב"ן, שהרי אין צורך בלבישת בגד עם פעמונים, בפרט שאין דרך הנכבדים לעשות להם כן, ולכן התורה מבהירה את הצורך בפעמונים שזה עבור שישמע קולו בקדש - שיכנס לפני אדוניו כאלו ברשות, כי הבא בהיכל מלך פתאום חייב מיתה בטכסיסי המלכות, כפי שמצאנו גבי אסתר שפחדה להיכנס לאחשוורוש בלי רשות.

וממשיך הרמב"ן שציווי זה הוא רק לכהן הגדול כי הכהן הגדול יש בו מעלות עצומות **"לפני ה'"** - כי בעבודת כהן גדול העובד

במאמר הקודם שאלנו איך נכנס אהרן לקודש הקדשים ביום כיפור בבגדי לבן ללא פעמונים הנצרכים לדעת הרמב"ן להודיע כביכול למלך על בואו, וכ"ש למלך מלכי המלכים הקב"ה?!

ונבעצם מצאתי שיש מחלוקת ראשונים האם ביום כיפור היה צורך לכהן גדול להשמיע קול ולהודיע כביכול על כניסתו למלך מלכי המלכים הקב"ה.

כי הנה במסכת **יומא מד'** כתוב בשם הסגן שהמחמתה שהשתמשו בה ביום כיפור בקודש הקדשים הייתה שונה מהמחמתה שהשתמשו בה כל השנה להקטיר על מזבח הפנימי, בכך שבמחמתת יום כיפור היה **"נישאתיק"**, ובביאור מילה זו כתב **רש"י** טבעת בראשה, שמקשקש ומשמיע קול, משום ונשמע קולו בבואו וגוי **(שמות כח)**, אומנם יש הרבה פירושים אחרים בעניין למשל תוסי חולק ומביא ירושלמי שמבאר שהכוונה לנרתיק שלא יקבל כווייה.

והנה מצאנו מחלוקת בביאור דברי ר' יוסי במסכת **יומא נב'** שאמר **"חביבין ישראל שלא הצריכן הכתוב לשליח"** וביאר רש"י אלא כל אחד ואחד מתפלל על עצמו, שנאמר **"אשר ידעון איש נגע לבבו ופרש כפיו אל הבית הזה"** (מלכים א ח), והיות וחביבים ישראל כל כך לכן גם חביב שלוחם להיכנס לקודש הקדשים ולראות ולהיכנס לקודש בפומבי:

וטהר לבנו – תצוה

השמעת קול, כי אכן הכהן גדול כבן של הקב"ה הנכנס ללא השמעת קול ורשות.

ואולי למרות שגם לדעת רש"י הייתה כניסה גם בלי השמעת קול, בכל זאת ייתכן כדברי הריטב"א שמפני כבוד הקב"ה השתדלו חז"ל לעשות טבעת במחתה, ואולי רצו חז"ל שלפחות בתחילת העבודה בקודש הקדשים תהיה השמעת קול.

ואכן אחרי יציאתו האחרונה של כהן גדול בקודש הקדשים אז כתוב במחזוריים אמת מה היה נהדר מראה כהן גדול, **ודבר פלא** הבחנתי שמזכירים שם את **פעמוני הזהב שהיו בשולי המעיל** – **מראה כהן**, ומדוע הזכירו זאת הרי הכהן לא נכנס עם פעמוני זהב לקודש הקדשים!! **וגם** מדוע רק פריט חפץ זה מכל מלבושי כהן גדול הוזכר במפורש במזמור זה? **ואולי** רצו להבליט את עוצמת מראה כהן גדול שתמיד הולך עם פעמוני זהב במעיל בכדי להשמיע קול ולבקש רשות להיכנס לקודש, ועכשיו ביום כיפור כשרואים אותו בבגדי לבן בלי פעמונים זה מוכיח את עוצמתו של הכהן גדול ביום הכיפורים, שבכל זאת יצא בלי פגע.

ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד

שבאה ממדינת הים בכדי להתחתן עם אחד מתלמידיו שהתאפק ממעשה עבירה חמור, כי רבי היה בטוח שהתגייר לשם שמים.

ונשאלת השאלה איך ידע הלל שאותו גוי שחפץ להיות כהן גדול בגלל הבגדים המפוארים, שאכן כוונתו בסוף תהא לשם שמים, וכי זה מכוח רוח הקודש? אם כן מדוע יש כאן תביעה כביכול נגד שמאי מצד אותו גר כמסופר בהמשך הגמרא, הרי בלי רוח הקודש שמאי צודק שאסור לקבל גוי שכזה ולגירו?!

ויתכן שמעצם הבקשה הבין הלל שאותו גר יתגייר לשם שמים, והראיה פשוטה היא, שהרי הגוי ראה והכיר יהודים ולא ראה אף אחד מהם עם בגדי כהן גדול ואפילו לא למחצה ולשליש ולרביע, ואפילו כשניגש לרבן של ישראל הלל הזקן הוא לא ראה אותו עם בגדי כהן גדול ושוב גם לא למחצה ולשליש ולרביע, וברור שהגוי הבין שרק יהודי אחד לובש את הבגדים היקרים והיפים הללו, והוא הכהן הגדול האדם היחידי הלבוש בבגדים אלו.

וממילא אותו גוי כשבא להתגייר רצה להתאמץ כיהודי להיות היהודי מספר אחד כביכול ואפילו יותר מהלל הזקן לפי תפיסת עולמו שבגדים אלו זה מסמל את השיא בחיים, והיות וגוי זה רצה להתגייר ולהשקיע ביהדותו להגיע לפסגת שלימות היהדות בכדי להיות היהודי מספר אחד, ממילא הבין הלל שבוודאי אדם נחוש כזה שמוכן להשקיע את כולו יותר מכל היהודים בוודאי כשיכיר את היהדות ואת יופייה הוא מיד יתלהב מהיהדות באמת גם בלי לקבל את שאיפתו להיות כהן גדול הלבוש בבגדי הכהונה גדולה.

ואכן זה דומה למקרה של רבי הקדוש, שגייר את האשה העשירה שהגיעה ממדינת הים ותרמה את רוב רכושה, וחיפשה להתחתן עם אותו תלמיד, כי רבי שמע את פריטי המעשה הבין שאשה זו התלהבה מעוצמת קדושתו של אותו בחור שנמנע מעבירה בשיא הניסיון כשהיצר בווער כאש בנעורת כמאמרי חז"ל ואכמ"ל, שעד כדי כך היא עזבה את מדינת הים עם כל רכושה ותרמה את רוב רכושה כי רצתה לפתוח דף חדש עם אותו תלמיד צדיק, ולכן בטוח היה רבי שגירותה מתוך קדושה באה ולשם שמים היא, להידבק בקדושת התלמיד הנובעת מקדושת התורה הקדושה ועם ישראל.

מדוע רק לכהן גדול היו פעמונים?

ואם כן צ"ע דברי הרמב"ן, ובעצם חוזרת השאלה למה כהנים אלו לא היו צריכים הגנה ורשות להיכנס לקדש - להיכל?!

וראיתי בהוצאה של הרמב"ן מכתב יד שגרסו שם בדברי הרמב"ן שכהנים הדיוטים **כן** נכנסו להקטיר ולהטיב את הנרות, ובאמת כך נראה מהרחבת דברי הרמב"ן שמתאר את עוצמת קדושת כהן גדול שהוא מלאך ה' צבאות, ולכן הוא בסכנה גדולה יותר משאר הכוהנים מהמלאכים המתקנאים בו שיש לו רשות גם להיכנס לקודש הקדשים, ולכן דווקא **בו** הם רוצים להזיק מחמת גודל מעלתו.

מדרישת התורה שבמעיל יהיו פעמונים בכדי שישמע קול, לכן חז"ל תיקנו טבעת למחתה של יום כיפור כך שהיא השמיעה קול בכניסת הכהן גדול אל הקודש פנימה, וממילא **אהרן הכהן שהיה לפני תקנת חז"ל** השתמש במחתה בלי טבעת ולכן הוא נכנס בלי השמעת קול כלל אל הקודש פנימה גם לדעת רש"י, וזה היה גדלות עצומה שבכל זאת אהרן הכהן לא נהנה מגדלות זו אלא כפקודת מלך וכמבואר קודם.

עוד נראה לתרץ שהרי גם לדעת רש"י שהייתה טבעת שהשמיעה קול במחתה, זה עזר להשמעת קול בכניסתו הראשונה של הכהן גדול לקודש הקדשים, אבל בכניסה השנייה שהייתה לאחר הקרבתו את קורבן המוסף ואילו ואייל העם וכו' ותמיד של בין הערביים, ורק לאחר כל זאת החליף לבגדי לבן וניגש לקודש הקדשים בכדי להוציא את הכף והמחתה, וכניסה זו בוודאי הייתה בלי השמעת קול כי הגיע בידיים ריקות, (וגם בכניסה לצורך הזאת הדם לא כתוב שהיה במזרק טבעת שתשמיע קול), ואכן ברור שגם לדעת רש"י הייתה כניסה לקודש קדשים בלי

הגמרא במסכת שבת לא', מספרת שפעם גוי עבר מאחורי בית המדרש ושמע שמלמדים את הפסוק הזה **"ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד"**, בירר הגוי ושאל הבגדים הללו למי? אמרו לו: לכהן גדול, אמר אותו נכרי בעצמו אלך ואתגייר בשביל שישמוני כהן גדול.

בא לפני שמאי אמר לו גיירני על מנת שתשימני כהן גדול, דחפו באמת הבנין שבידו, בא לפני הלל והלל גייר אותו, אמר לו לו הלל הרי אין מעמידים מלך אלא למי שיודע טכסיסי מלכות, לך תלמד טכסיסי מלכות – כהונה, הלך וקרא כיון שהגיע לפסוק **"והזר הקרב יומת"** אמר הגר מקרא זה על מי נאמר? אמר לו אפילו על דוד מלך ישראל!!

נשא אותו גר קל וחומר בעצמו, ומה ישראל שנקראו בני למקום ומתוך אהבה שאהבם קרא להם **"בני בכורי ישראל"** בכל זאת כתוב עליהם **"והזר הקרב יומת"** גר הקל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה!! בא לפני שמאי אמר לו כלום ראוי אני להיות כהן גדול **"והלא כתיב בתורה והזר הקרב יומת"!!** בא לפני הלל אמר לו ענוותן הלל ינוחו לך ברכות על ראשך שהקרבתני תחת כנפי השכינה.

ולכאורה קשה מאוד איך הסכים הלל לגיירו, הרי אין מקבלים גר שמתגייר למען טובות הנאה ולא לשם שמים!! ומצאתי **במהרש"א** שם שהקשה כן וברוך ה' שכיוונתי לשאלתו, **ועוד** קשה שלכאורה גרות זו היא כמקח טעות ממש?!

והמהרש"א שם מתרץ שבאמת הלל לא גייר אותו רק אמר לו שהוא **מסכים לגיירו**, ורק אחרי שלמד והבין שאי אפשר לגר להיות כהן אז גיירו הלל כי הוא הסכים בלב שלם להתגייר.

אבל קשה על דבריו שהרי כתוב בגמרא שתוך כדי הלימוד נשא אותו גר קל וחומר, ומכך שהגמרא לא כתבה נשא אותו נוכרי – גוי קל וחומר, אלא הגמרא תיארה אותה כגר, בפשטות זה מוכיח שכבר התגייר עוד קודם שלמד כדרישת הלל?!

ואכן התוספות ביבמות נד' שואל גם שאלה זו, ועונה שבטוח היה הלל שסופו יתגייר לשם שמים, ומסיים תוספות שזה גם הטעם במעשה שמופיע במסכת **מנחות מז'** שרבי הקדוש גייר את האשה

קודם הבאנו דברי הרמב"ן שכהנים הדיוטים לא נכנסו להקטיר ולהטיב את הנרות, כי אם הכהן הגדול הוא היחיד שנכנס להקטיר ולהטיב את הנרות.

וקשה מאוד שהרי כתוב במשנה מובא בגמרא **יומא יד'** שלפייס שלישי, ומפרש רש"י כלומר באסיפה שלישית, חדשים - כהנים שלא הקטירו קטרת מימיהם יתקבצו כולן לכאן לגורל הקטרת, אבל לא ישנים, דאמר לקמן (כו, א) מעולם לא שנה בה אדם, לפי שהיתה מעשרת, הרי שכהנים רגילים היו נכנסים להיכל להקטיר קטורת וכן היו כמה כהנים יחד שהורידו והניחו לחם הפנים בשולחן מידי שבת.

וטהר לבנו – תצוה

ודמות פניהם פני אדם (יחזקאל א י) לא היו באוהל מועד, על כן צוה להשמיע קולו כמי שיקרא הוציאו כל איש מעלי, ויבא לעבוד את המלך ביחוד, וכן בצאתו, לצאת ברשות, ושיועד הדבר כדי שיוכלו משרתי המלך לשוב לפניו.

ולבן דווקא על הכהן גדול החובה להקפיד ביותר על כניסה ברשות כך לא יזיקו אותו המלאכים, וכדברי הרמב"ן כי הם מסתלקים מהמקום כמרומו בפסוק **"וכל אדם לא יהיה באהל מועד"** (ויקרא טז יז), אפילו אותן שכתוב בהן

אורים ותומים

בעבודת התפילה ויתכן שזה יתכן להתפשט בעם ישראל, לכן חשוב היה לעלי הכהן לברר זאת באורים ותומים.

אבל בכל זאת, מדוע לא המשיך לכוון בשמות התומים לדעת את רצף האותיות ולגלות את האמת, מדוע לימד עליה חובה ולא זכות, הרי יותר מתאים כשרה משיכורה כי עדיין יתכן ששיכורה כותבים ביד, וגם עדיף וחובה ללמד זכות מאשר חובה??

אלא נראה שאם אכן הסיבה שעלי התיר לעצמו לברר באורים ותומים כי רצה לברר האם מותר לחדש תפילה בלחש, ואם אכן תפילה בלחש ראויה היא, לא ציפה עלי לקבל תשובה **"כשרה"** אלא תשובה **"צדקת"** כי היא חידשה דרך חדשה בתפילה, ואם תשובה כהתייחסות לעצם התפילה במילה כדוגמת **"משובח - ראוי - מצוין"** (או אפילו **כשר**), ולכן עלי סבר שכבר הבין שהיא שיכורה ואין צורך להשתמש שוב בשמות הקדושים שבתומים לברר את רצף האותיות.

אבל יתכן שבכוונה יצא כך מאת ה', כי כך היה חייב עלי הכהן לרצות אותה על פגיעתה, וכך הבטיח לה בן זכר ומזה יצא שמואל הצדיק הנביא הגדול השקול כמשה ואהרן.

כתב הרמב"ן שהאורים והתומים היו שמות הקדושים, והכהן היה מכוון לשם האורים והאותיות שבחושן היו מאירים, והתומים היו בכדי לעזור לכהן לסדר את הרצף הנכון של האותיות וזה היה על ידי שהכהן היה מכוון בשמות הקדושים שבתומים, וזה היה פועל רק כאשר הכהן היה תמים ביראתו, וזאת מדרגה ממדרגת רוח הקדש למטה מנבואה ויותר מלמעלה מבת קול.

והנה מצאנו בעלי הכהן כשראה את תפילת חנה כששפתיה נעו וקולה לא נשמע, רצה עלי הכהן לדעת את מהותה ולכן שאל באורים ותומים, ויצא לו אותיות שכרה והוא פירש זאת לשיכורה, אבל האמת הייתה כשרה, וקשה למה א"כ עלי הכהן טעה בסדר רצף האותיות, הרי על ידי התומים היה מתגלה לעלי הכהן הרצף הנכון - כשרה??

ובעצם צריך עיון מדוע התיר עלי הכהן לעצמו לברר על הנהגת אשה פרטית באורים ותומים שמיועד לשאלות הרות גורל הנוגעות לכלל ישראל, ואיך התיר לברר עבור מעשה של אשה פרטית??

אלא התשובה ברורה היא, שהיות וראה שהיא מתפללת בלי להשמיע קול, זה חידוש בעבודת התפילה שלא היה מקובל כך קודם בעם ישראל כפי שכתב רש"י, והיות וזה אולי חידוש

פעמן זהב ורמון פעמן זהב ורמון על שולי המעיל סביב

ונראה להוסיף על דברי הכהן הגדול החפץ חיים זצ"ל שהפעמון ורמון היו על שולי המעיל תכלת, וכידוע שתכלת דומה לרקיע שמעורר יראת שמים ככתוב אצל פתיל תכלת של הציצית, ואולי ללמדנו שאם אדם רוצה לשמור כראוי את פיו לבלתי לחטוא בפיו בלשון הרע וכו', אזי עליו להיות כליל תכלת – מלא ביראת שמים, שיזכור האדם מה חובתו בעולמו, ואין עוד מלבדו.

החפץ חיים כתב שפעמון ורמון בא לרמוז לנו שכשם שיש פעמון שמסמל קול ודיבור כך צריך להיות קבוע אצל האדם מידת השתיקה, **ולכן** היה במעיל פעמון ורמון, ואם אכן אדם שומר על דיבור נכון ושתיקה כראוי, ממילא ישמע קולו בבואו אל הקודש שיתקבלו תפילותיו ולימודו יעלה לרצון לפני בורא עולם.

וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התומים

וחשבת בדרך אפשר לבאר סיבת הדבר למה היה חשוב להניח את השמות הקדושים רק לאחר הלבשת כהן גדול עם כל הבגדים?? **ואולי** היה זה בכדי להחיל קדושת כהן גדול גם בלי אורים ותומים שכך יכהנו כהנים גדולים **בזמן בית שני** שכבר לא היו השמות הקדושים בתוך קפלי החושן, **ובכל זאת הם יכהנו בבגדי כהן גדול בלי חסר**.

כתב הרמב"ן שמשם לקח כתב האורים והתומים והניחם שם בחשן המשפט רק אחרי שהלביש את אהרן האפוד והחשן, כמו שכתוב **(ויקרא ח ז ח)** ויתן עליו את האפוד **"ויחגור אותו בחשב האפוד, וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התומים"**, כי לאחר כן נתנם בין כפלי החשן:

**ועשית ציץ זהב ונשא אהרן את עון הקדשים והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה'

והנה כתב רש"י בפרשה שבגמרא **זבחים יט'** למדנו ששערו של כהן גדול היה נראה **בין ציץ למצנפת** ששם מניח **תפילין**, ובגמרא **ברכות ל'** דורשת מה כוונת הפסוק **"וגילו ברעדה"** אמר רב אדא בר מתנא אמר רבה **"במקום גילה שם תהא רעדה"** שגם בזמן שמחה של מצווה צריך רעדה דהיינו יראת שמים, ומספרת הגמרא שאבבי ישב לפני רבה ראה רבה שאבבי עליו מידי, העיר לו רבה הרי כתוב **"וגילו ברעדה"!!** ענה לו אבבי **בגלל התפילין שעלי אני זוכר כל הזמן להיות עם יראת שמים** למרות עליזותי הגדולה, וכן הגמרא מספרת על רבי ירמיה עיי"ש.

ואם כן ברור שכהן גדול לא הסיח דעתו מהתפילין, וממילא לא הסיח דעתו מהציץ שהיה מונח עליו באותו הזמן, כי מתוך שאינו מסיח דעתו מקדושת התפילין שיש בו **כח' הזכרות** ממילא משתמר גם הציץ שיש בו הזכרה אחת.

ומפרש רש"י ע"פ הגמרא **פסחים טז'** את הכתוב בתורה שהציץ מכפר על עון הקדשים, שהכוונה לכפר על הדם והחלב שקרבו בטומאה, **ומצד שני** בגמרא **זבחים פב'** מובא שהציץ מכפר על עזות פנים??

ומבאר הכתב סופר ששניהם **מאותו שורש**, כי להקריב לה' זה מצוה אך להקריב בטומאה זה עבירה ואיסור וזה עזות מצח שבאים לעשות מצוה הבאה בעבירה - לרצות את הקב"ה בדבר שמכעיס כביכול את הקב"ה, כדוגמת דברי **הגמרא ב"ק צא'** בוצע ברך נאץ ה', שגוזל חיטים ומפריש חלה ממנה ומברך ברכה לה' שאין זה מברך אלא מנאץ, ומנאץ ה' כזה שורשו מחוצפה ועזות פנים.

והנה בגמרא **ביומא ח'** כתוב ומה **ציץ** שאין בו אלא **אזכרה אחת** אמרה תורה **"על מצחו תמיד"** **שלא יסיח דעתו** ממנו, **תפילין** שיש בהן **אזכרות הרבה** על אחת כמה וכמה.

וטהר לבנו – תצוה

וגם יתכן שיש לפרוך את הקל וחומר כי בציץ שם ה' גלוי לעיני כל, ואילו האזכרות בתפילין מכוסים הם ואולי לכן הם פחות חמורים מציץ??

ובכל זאת התורה לא כתבה כן, והעדיפה לכתוב איסור היסח הדעת מציץ שאינו נוהג בכל ושנלמד ממנו לתפילין שנוהג בכל מקל וחומר שיש בו כח' אזכרות שבוודאי אסור בו היסח הדעת, וכנראה שעדיף כח' אזכרות אפילו מכוסים מציץ שיש בו אזכרה אחת מגולה, בכדי שכל יהודי כשרואה את הכהן גדול מעוטר בשמונה בגדים כשעל ראשו ציץ ותפילין, יתחזק בעצמו כשיתבונן בשם ה' הגלוי שעל הציץ נוצץ ומאיר מתפעל מקדושת ה' וכשמתבונן בתפילין שמעל הציץ מיד לומד קל וחומר שלא להסיח דעתו מקדושת התפילין כשהם עליו, ומתבייש על עזות מצחו שבעת קיום מצוות תפילין שיש בה כח' אזכרות עשה עבירה שהסיח דעתו וזלזל בקדושת ה' שעליו.

ובעצם מהציץ יחד עם התפילין כל יהודי מתחזק לתקן עזות מצחו שלא לזלזל בקדושת התפילין, ולא להיות עז פנים שמקיים מצווה בעבירה חלילה, ואם אכן נכונים דברנו, הפסוק שכתוב שהציץ מכפר על טומאת הקדשים ולא כתבה שמכפר על עזות פנים, זה בגלל שהציץ מכפר בלי תשובה אלא מעצמו מכפר על עוון הקודשים, **אומנם** הגמרא שמוסיפה שהציץ מכפר על עזות פנים זה על ידי תשובה שהיהודי מתעורר בראותו את הציץ והתפילין של הכהן גדול וכאמור.

ואולי זה מרומז בכפילות הכתוב "והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם, והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה'", והכפילות היא שכתוב והיה על מצח אהרן והיה על מצחו, אלא לרמז שהראשון שקשור רק למצח אהרן וזה שהציץ מכפר מעצמו על עוון הקדשים, ואילו הוהיה השני מדבר על כל מצח של כל יהודי שיתעורר בתשובה "לפני ה'" שיתעורר להקפיד על קדושת ה' מתוך שם ה' המאיר בציץ ומתוך שזוכר באזכרות שיש לו בתפילין, אזי תתקבל תשובתו לרצון לפני ה'.

ולמדות שבימינו אין לו כהן בתפירתו כי אין לנו בית המקדש, בכל זאת נתעורר כולנו על ידי התבוננות בעמוד התפילה שיש בו שם ה' גלוי, ונזכור שכוח התפילין גדול יותר וקדושתו עצומה מכוח 28 אזכרות, ונקפיד להניחם מתוך יראת שמים כל רגע, שלא נשיח דעתנו מקדושתם שלא נהיה חלילה כעזי פנים ומנאצי ה' חס ושלום, וזה נוגע גם לתפילה ברצינות ראויה שלא ניצור את ההיפך חלילה, אלא שנתקדש מכוח התפילין ונתפלל בהכנעה וכובד ראש או בשמחה של מצווה בלי היסח הדעת ונזכה שכל תפילתנו יתקבלו לרצון לפני ה' אמן ואמן.

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך

ולכאורה זה מדרש פליאה מחמת קושיות רבות שמתעוררות בו, א. אם אכן הפסוק לולי תורתך שעשועי את אבדתי בעוניי, מתייחס להקב"ה, אם כן שיהיה כתוב לולי תורתך?? ב. וגם מה שייך אצל הקב"ה אבדתי??

וגם מה שייך עוניי אצל הקב"ה?? ואכן במפרשים על התנ"ך מבארים פסוק זה על בני אדם שלומדים תורת ה' ומשתעשעים בה ולכן זה מחזק אותם מול קשיי וצרות החיים.

עוד קשה, וכי משה רבינו לא ידע עד כמה חשובה היא התורה, הרי הוא רצה בנוסף גם את הכהונה, ובמה נחמו הקב"ה שעוצמת התורה שעליה העולם עומד??

וגם במשל כתוב שהסכמת האישה הראשונה לחפש אישה נוספת לבעלה זה מראה על ענוותה, מצד שני במסקנת הנמשל כתב המדרש לכאורה להיפך שמכך שמשה רבינו ממנה את אהרן אחיו לכהונה זה מוכיח את גדלותו של משה שהוא גדול יותר מאהרן, אז האם ענוה מוכח מכאן או חוזקו וגדלותו של משה מעל אהרן נלמד מכאן??

ועוד קשה, שמשמע בתחילת המדרש שה' אומר למשה רבינו תתנחם שאתה הפסגה הגדול מכולם, יותר מאהרן שמתחתך, ואילו סיום המדרש על שיא הפסגה, מופיע מדרגות של חשיבות ובראש הפירמידה מופיע אהרן ולא כתוב ומעל אהרן "משה"!!

וקצת דומה הוא לדברי הגמרא בזבחים צט' שכהן המשתמר ולא מסיח דעתו שיהיה ראוי לאכול בקדשים ולא להיטמאות חלילה, בוודאי שמור הוא ממילא לתרומה, אומנם מי שהוא שמור לתרומה שלא הסיח דעתו לתרומה כמו מחוסר כיפורים שראוי לאכול בתרומה אך אינו ראוי לאכול בקדשים, והרי כל המטמא מלאכול קודש מטמא מאכילת תרומה, והיות ומותר באכילת בתרומה ממילא לא הסיח דעתו ולא נטמא כלל, בכל זאת זה נחשב כהסיח דעתו לקדשים החמור מתרומה, וחייב טבילה קודם שיאכל קדשים.

והנה על ציווי התורה "והיה על מצחו תמיד" כתב רש"י ע"פ הגמרא שלדברי האומר שרק כאשר הציץ על מצחו מכפר ומרצה, ואם לאו אינו מרצה, מה א"כ נדרש "על מצחו תמיד"?? ומתרצת הגמרא: מלמד שממשמש בו בעודו על מצחו שלא יסיח דעתו ממנו: ואם כן מדוע התורה מצווה את הכהן גדול שלא יסיח דעתו מהציץ, הרי ממילא הוא לא מסיח דעת חלילה מפני התפילין שעליו??

ונראה לתרץ פשוט, שאיסור היסח הדעת בתפילין נלמד מאיסור היסח הדעת שנכתב אצל כהן מחמת הציץ, כי ממילא נלמד מקל וחומר שאם התורה מזהירה לא להסיח דעת מציץ שיש בו אזכרה אחת כל שכן שאסור להסיח דעת מתפילין שיש בו כח' אזכרות, ולכן טען אב"י ורבי ירמיה שבגלל התפילין שעליהם הם לא מסיחים דעת מיראת שמים.

וייתכן עוד שהתורה בדווקא כתבה איסור היסח הדעת בציץ ולא בתפילין, ולמרות שתפילין אינו משמונה בגדי כהן גדול, בכל זאת לכאורה יתכן והיה מקום להזכירם בסדר מלבושי כהן גדול, בכדי שנדע שאין התפילין נחשב לתוספת מלבוש או חוצץ וכו' וכן לא רצונו, וכמו כן ללמד שלא רק שאינם חוצצים ואינם באיסור תוספת מלבוש אלא אדרבא חובה היא לכהן להקפיד להניחם יחד עם השמונה בגדים, ואז התורה הייתה כותבת איסור היסח הדעת בתפילין שאיסורם נוהג בכל.

ולמדות שבימינו אין לו כהן בתפירתו כי אין לנו בית המקדש, בכל זאת נתעורר כולנו על ידי התבוננות בעמוד התפילה שיש בו שם ה' גלוי, ונזכור שכוח התפילין גדול יותר וקדושתו עצומה מכוח 28 אזכרות, ונקפיד להניחם מתוך יראת שמים כל רגע, שלא נשיח דעתנו מקדושתם שלא נהיה חלילה כעזי פנים ומנאצי ה' חס ושלום, וזה נוגע גם לתפילה ברצינות ראויה שלא ניצור את ההיפך חלילה, אלא שנתקדש מכוח התפילין ונתפלל בהכנעה וכובד ראש או בשמחה של מצווה בלי היסח הדעת ונזכה שכל תפילתנו יתקבלו לרצון לפני ה' אמן ואמן.

מדרש רבה ז"ד' על הפסוק "ואתה הקרב אליך" מביא את הפסוק בתהלים קיט' "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעיניי", ומסביר המדרש, שכשאמר הקב"ה למשה "ואתה הקרב אליך", כאב מאוד למשה רבינו שאינו מקבל גם את הכהונה, אלא אהרן אחיו זוכה בכהונה, (ובמאמר הבא נבאר איך יתכן שמשנה בענוותו רצה גם את הכהונה??).

אמר לו הקב"ה: תורה הייתה לי ונתתיה לך, שאילולי היא אבדתי עולמי!!! ומפרשי המדרש מסבירים שהכוונה שלולי התורה אזי העולם היה חרב, כי "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתיי".

ומביא המדרש משל, בחכם שהתחתן עם קרובתו וחי עמה 10 שנים ולא ילדה, אמר לאשתו חפשי לי אישה נוספת, והוסיף, ואמר לה יכול אני להתחתן עם אחרת גם בלי רשותך, אבל רציתי להוכיח ענוותנותך, כך אמר הקב"ה למשה יכול הייתי לעשות את אחיך כהן גדול בלי דעתך, אלא שהייתי מבקש שתהא גדול עליי.

ומוסיף המדרש שכמו שמכל הארצות בחר הקב"ה בארץ ישראל, ומא"י בחר בבהמ"ק, ומבהמ"ק לא בחר אלא בבית קדשי הקדשים, כך בחר הקב"ה בישראל, ומישראל לא בחר אלא שבט לוי, ומשבט לוי בחר אהרן, שנאמר (ש"א ב) "ובחור אותו מכל שבטי ישראל".

וטהר לבנו – תצוה

כביכול ה' אומר "אבדתי בעוניי", שהעולם יהיה חסר ואבוד כי לא ימצא בו כוח להתחדש בכל יום מעשה בראשית, וממילא העולם כולו יחרב.

זה אולי גם מתרץ שלכאורה גם על המעמדות שבעצם זה כחלק מהעבודה של הקורבנות וגם על ברית מילה כתוב את הפסוק "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא נתתי" מגילה לא נדרים לא,

ייתכן שאכן הקב"ה ברא את העולם בגלל שידע שיהיו בו מעמדות וגם יקיימו בו ברית מילה, ולולי קיום מצוות אלו הקב"ה לא היה יוצר את העולם כלל, אבל מה שמחייב את העולם ומחדשו זה כוח חידושי התורה וכאמור, ועדיין צ"ע בזה ועלי להתבונן במקורות ולדקדק היטב בלשונות הגמרא בעניין.

ואומנם כפי שיש שר התורה שהוא האדם שיש בו את כוח התורה העצום מכל לומדי התורה, כדוגמת משה רבינו שלא קם כמוהו ולא יקום כמוהו – יחיד בדורו ובכל הדורות בכוח התורה, כך במסלול של שר העבודה כוח התפילה, שזה בעצם הכהן גדול שהוא מעל כל עם ישראל בכוח העבודה והתפילה, והוא יחיד בדורו ובדורות הבאים בכוח העבודה והתפילה.

ולמרות שאהרן יחיד בדורו וגדול מכולם בכוח העבודה והתפילה מכל מקום כוח היחיד בדורו בתורה של משה רבינו גדול יותר מכוח היחיד בדורו של אהרן.

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך – מה עם ענוות משה

יתקרב מאוד להקב"ה כי הוא משמש שליח ה' בתפקיד חשוב עד למאוד, ולא רצה שאהרן אחיו יפגע מהעובדה שהוא משה קיבל תפקיד חשוב, עד שהקב"ה העיד על אהרן ששמח עבור משה, ומה נשתנה אז לעכשיו שמשה רצה לא רק את תפקיד שר התורה אלא גם את תפקיד כהן גדול ובעצם לאהרן לא יישאר בידו תפקיד חשוב כלל?!

ואולי ענווה אינה דומה כשהיא קודם מתן תורה ולימודה התורה, לענווה לאחר מתן תורה ולימוד התורה, שלאחר שמה רבינו קיבל את התורה ולמד אותה במסירות נפש עצומה, אזי כל השקפת עולמו על ענווה השתנתה.

ואם לפני מתן תורה ולימוד התורה הבין משה שמצד הענווה זה לא לקבל תפקיד מנהיג וגואל, כי חשוב יותר הענווה להיות פחות חשוב מאהרן אחיו הגדול, וגם עדיף שאחר יקבל את התפקיד החשוב.

לאחר מתן תורה ולימודה משה רבינו שטעם את קרבת אלוקים לי טוב בשיא השיאים על ידי לימוד ידיעת כל התורה כולה, אזי השקפתו על ענווה השתנתה, שאדרבא כל דרך לקבל תפקיד שמקורו עוד יותר לדבוק בהקב"ה זה היה תאוותו ושאיתו, וזה לא סותר כלל את הענווה, כי לא הייתה מטרתו להתנשא ולהתגאות על אחרים, אלא היה כאן "צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי", צימאון אדיר לעוד קרבת אלוקים לי טוב.

ואכן זכה משה שגם זכה לגדלות שיהיה גדול מכולם בקרבת אלוקים על ידי כוח חידושי התורה וכתבאר, אבל מצד שני גם עבודה בענווה הייתה בכך שמה לשרת תשוקתו הוא בעצמו מינה את אהרן אחיו וכתבאר.

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ע"פ המדרש המופלא

ומוסיף המדרש דבר בלתי מובן ודבר פליאה הוא, שבאותו זמן שעם ישראל חטאו סביב העגל, הביט באהרן וראה את אהרן שהיה מקיש בפטיש על העגל, וכוונת אהרן הייתה אך ורק לעכב את עם ישראל מלחטוא בעגל עד שירד משה, אבל משה היה סבור שהיה אהרן שותף עמהם בחטא העגל רח"ל, והיה בליבו עליו.

א"ל הקב"ה: משה מעיד אני שכוונתו של אהרן הייתה לטובה, שלכן אמר להם פרקו נזמי הזהב שיקח זמן עד שיאספו את הזהב, ולכן גם אמר להם שהוא יבנה את העגל בעצמו בטענה שהוא כהן והכי מתאים שאני יעשה אותו ושאני יקריב לפניו, וכל זה התעסקות אהרן בעצמו בעגל היה אך ורק במטרה לעכב אותם מלחטוא עד שיבוא משה.

ואולי נתרץ את המדרש שאילו משה רבינו היה מקבל גם את הכהונה, אם כן לא היו יודעים שתורה מעלתה מעל כל המעלות ככתוב ותלמוד תורה כנגד כולם, ולכן מעצם הדבר שמה רבינו הוא זה שמינה את אהרן לכהן גדול כי הוא היה שר התורה, זה מוכיח שמעלת התורה גבוהה וגדולה היא ממעלת הכהונה ועבודת הכהונה וכוח התפילה הנובע ממנה.

ואומנם, בעצם מכך שמה רבינו הוא זה שמינה את אהרן למרות תשוקת משה בתפקיד זה, זה מוכיח על ענוותו שהסכים לתת לאחרים מה שלבו חפץ ולא קיבל, דוגמת המשל של האישה העקרה שהיא בעצמה חיפשה אישה נוספת שתהיה צרתה, בידיעה שהשנייה יתכן ותוליד בנים לבעלה והיא עצמה לא.

ואכן יש כאן גם מידת ענווה וכתבאר, אך מצד שני יש בזה חידוד גדולתו של משה שהוא מעל אהרן, שכוח התורה גדול יותר, וכתבאר.

והסיבה שכוח התורה גדול מכולם, כי העולם – מעשה בראשית, חייב להתחדש בכל יום, ככתוב "בטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית", וזה חוקי שמים וארץ, והתחדשות העולם בכל יום הוא בכוח חידושי התורה המתחדשים שהם בגדר "תורתך שעשועי",

והכוונה לחידושי תורה שחידש משה מדעתו כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, ולולי החידושי תורה שמתחדשים אזי

קודם הבאנו את דברי המדרש שמה רבינו הצטער שלא הוא יהיה כהן גדול אלא אחיו אהרן הכהן, ופלא עצום יש כאן וכי אין דבר זה סותר את ענוותו של משה רבינו העניו מכל האדם?!

ואם תאמר שמה רבינו השתוקק להתקרב להקב"ה מאוד מאוד גם שיזכה להיות עמוד התפילה ועמוד העבודה שיתקרב להקב"ה בעוצמה המקסימלית גם בעבודת הקורבנות והתפילה.

וייתכן שתאוות משה זו אולי תשמש כהסבר לפלא מוזר, שהמלך הצדיק הנביא עוזיה שכתוב עליו "ויהי לדרוש אלוקים בימי זכריהו, המבין בראת האלקים" – ומפרש המצודות דוד שהיה דרכו לדרוש אלוקים. המבין בראות אלוקים - שהיה בעל בינה להבין נפלאות במראות הנבואה הבאה מאלוקים, בכל זאת הוא התאוה בעקשנות מיוחדת להקטיר קטורת בבית המקדש למרות שאינו כהן.

וייתכן כי חשב לא די בכך שהוא נביא ומלך צדיק, אלא אם יוסיף להיות ככהן להקטיר בבית המקדש בכך יתקרב עוד יותר להקב"ה, ואדרבא מלך שנכנע להקב"ה בכך שמקטיר לפניו קטורת זה ישמח את הקב"ה, אבל כפי שמופיע בדברי הימים ב' פרק נ"ו הוא לא רצה לשמוע להזהרת הכוהנים, ויתכן שבשונה ולהיפך הגמור ממה רבינו שורש החלטתו והנקודה הפנימית של עוזיה להקטיר, זה נבע מגאוה כפי שכתוב בפסוקים שם).

אבל גם הסבר זה – שרצונו לשמש ככהן גדול נבע מרצונו להתקרב להקב"ה ולכן זה אינו סותר את הענווה, אם כן מדוע בתחילת דרכו בהנהגת עם ישראל משה רבינו במשך שבעה ימים סירב לבקשות הקב"ה להיות מנהיג לעם ישראל ואמר שלח נא ביד תשלח, וסירב להיות הגואל למרות שבתפקיד חשוב זה הוא

במדרש רבה לז' ב' כתוב על פסוק "ואתה הקרב אליך", הסבר מופלא!! שבשעה שירד משה מסיני עם הלוחות הראשונות, ראה את עם ישראל חוטאים ורוקדים סביב העגל, שהתנהג כעגל חי, כי מיכה (שהיה מיוצאי מצרים) זרק אל האש טס זהב שהיה חרוט עליו "עלה שור" (שבטס זה השתמש משה רבינו להעלאת ארונו של יוסף ממימי היאור בו היה מונח).

ומיכה הצליח לקחת את טס זה וע"פ המדרשים שמות רבה מא' א', מיד בלוקחו נחשב לעבודה זרה ואולי כי מיד היה בכוונתו להשתמש בזה לעבודה זרה, או שכבר הכין ממנו פסל, ומכוח הטס הקדוש פעל "עגל הזהב כעגל חי".

וטהר לבנו – תצוה

ביקש רשות לנשק את הפסל, וברור שנבוכדנצר לא היה טיפש וכנראה הכין קשתים רבים עם מאות חיצים לפגוע בדניאל אם יעז לשלוח ידו לשלוף את הציץ מתחת לשונו של הפסל.

ואכן דניאל לא קירב ידיו כלל אל הפסל אלא רק קירב פיו לפיו של הפסל כאילו בא לנשקו בפיו על פיו, אבל קודם דניאל השביע את הציץ שלא יחלל שם שמים אלא גזר עליו שיצא מעצמו ויבוא לפיו של דניאל, וכנראה גם שיצטמצם גודלו בכדי שיוכל להיכנס אל תוך פיו הקטן של דניאל שיוכל להכיל את גודל הציץ שהיה אורכו כרוחב כל המצח, ואכן ברגע הציץ יצא מהפסל מיד קרס הפסל.

ואולי מתוך שהעגל לא ברח ממכות אהרן, החוטאים בעגל בעם ישראל האמינו שזה סימן שאהרן לא מכה בעגל למטרת קדושה כי אם כן היה העגל משתמט מתחת ידו, ואולי כוונת אהרן ליפות עוד יותר את העגל להבדיל מטומאה לקדושה כפי שיש מצווה לעשות נוי מצווה ככתוב **זה קלי ואנוהו**, ואולי לכן גם משה טעה בליבו לחשוב שמא אהרן חטא בעגל.

אבל יתכן שהעגל לא ברח מהכאות אהרן עליו בפטיש, למרות שכוונת אהרן היה לבטלו ולמחוק את הכתוב על הטס, כי גם אהרן השביע את כוח הקדושה שבטס שיפסיד לחלל שם שמים, אומנם למרות זאת אהרן לא הצליח לבטל את כוח הטס ולמחוק או לטווחו, למרות כוונתו הטובה, כי אכן מצאנו שאפילו כאשר משה טחן ושרף את העגל הזהב בכל זאת בדרך פלא, עדיין שרד פסל מיכה והשתמשו בו לאחר מאות שנים בפסל מיכה שהיה בבית מיכה כמובא **בשופטים יז**.

ואולי משה לא הצליח להרוס את פסל מיכה למרות שטחן ושרף את העגל, בכדי להוכיח שאהרן התכוון לטובה ולמרות כוונתו לא הצליח לבטל כפי שמשה בטחינה ובשריפת העגל בכל זאת לא הצליח לבטל את פסל מיכה.

וייתכן שלבטל דבר שעשה משה רבינו לא שייך לבטלו, כפי שכתוב שמשה רבינו לא נכנס לארץ ישראל, כי היה נכנס והיה בונה את בית המקדש, אם כן לעולם בית המקדש לא היה חרב, והקב"ה היה שופך זעמו חלילה וממיד את עם ישראל במקום לשפוך כעסו על עצים ואבנים, **מדרש פרשת דרכים דרוש ח' המובא באור החיים דברים א' לז**.

ואכן המשכן שבנה משה רבינו לא נהרס מעולם אלא עצי שיטים עומדים לנצח, כי נגזו ולא נחרב, ולכן אהרן וגם משה עצמו לא הצליחו למרות ההשבעות וכל הפעולות להרוס את כוחו של הטס זהב שכתבו משה רבינו בעצמו.

ולכן אמר הקב"ה: אהרן יודע אני שכוונתך הייתה אך ורק לטובה, לכן חייך שאין אני משליט על קורבנותיהם של בני אלא אותך, שנאמר "ואתה הקרב אליך", ואולי טמון בכוונת המדרש שהיה ציווי למשה להסיר את הכעס שהיה לו על אהרן, כי אהרן התכוון לטובה, ולכן מצווה משה לקרב חזרה את אהרן ללב, באהבה כפי שהיה קודם, אהבה טהורה וקדושה, והקרבה הגדולה היא שמשה עצמו ימנה את אהרן לעבודה הכהונה כי בכך מוכיח שאהרן צדיק ונקי מטומאה וחטא שלכן הוא ראוי לשמש בקודש לכפר על בני ישראל בעבודת הכהונה.

אומנם דברי המדרש פליאה הם, כי מדוע גם לאחר שכבר יצא העגל וכביכול התנהג כעגל חי, מדוע עדיין אהרן מקיש עליו בפטיש? וגם אחרי שכבר העגל יצא וחי כביכול מה עוד שייך לעקבם כשהוא ממשיך לדפוק על העגל החי כביכול בפטיש?!

וכמו כן פלא עצום מדוע העגל החי כביכול לא בורח כשאהרן נוקש עליו בפטיש ומכאיב לו? וגם אם נטען שהעגל לא היה ממש כחי רק יותר חי בטומאה רוחנית שלא חש בכאב ממכות הפטיש, בכל זאת העגל הטמא שמרגיש שכוונת אהרן לעכב את עם ישראל מלעבוד את העגל ולהילחם בו, מדוע לא התנגד העגל לפעולות אהרן?!

וכפי שמצאנו **בגמרא פסחים קיז'** שלא אמרו הלל בקריעת ים סוף, כי איך יתכן שפסלו של מיכה עומד בבכי, וישראל אומרים את ההלל? ומסביר **הרשב"ם** שלא יתכן לומר הלל בשמחה כאשר הפסל של מיכה שמח שהוא עומד בשלמותו ולא נהרס למרות כוח ה' שהתגלה בעולם בעוצמה (פסל מיכה בוכה – בלשון סגי נהור).

וגם תמוה מה חשבו החוטאים בעגל מה פשר מעשי אהרן שממשיך להכות בפטיש על העגל שכבר מוכן וחי וכבר משמש בפעילות של עבודה זרה? **ולמה** לא אמרו לו להפסיק כי אין צורך יותר להכין את העגל? וכמו כן תמוה מדוע משה חשד באחיו הצדיק, ולא לימד עליו זכות שהתכוון לטובה ולא לרעה כפי שהתברר באמת כן?!

וייתכן שאהרן המשיך לדפוק בפטיש בעגל במטרה להרוס את הכתוב בטס הזהב הקדוש שכתב משה עלה שור, ובכך ייעצר כל חיות העגל.

וכפי שמסופר **במדרש שיר השירים רבה א' ז'** על הפסל הגדול שעשה נבוכדנצר שהיה בו חיות מכוח הציץ הקדוש שהניח נבוכדנצר מתחת לשונו של הפסל הענק, ובכך קיבל הפסל הענק בן 60 אמות כוח רוחני והפסל היה מכריז ואומר **"אני ה' אלוקיך אשר הוציאך מארץ מצרים"**, ודניאל

אבני זיכרון לבני ישראל ונשא אהרן את שמותם לפני ה'

הסנהדרין וכדברי הרד"ק שתוך חומות העזרה יזכר שמו כי שם ימצאו החכמים תמיד ויזכרו מעשי החסידים החיים ושנפטרו מהעולם.

ויש לזה חשיבות עצומה ולימוד זכות עצומה, וראיה לכך כי בכך הקב"ה קיים את הבטחתו לעם ישראל שיהיו ממלכת כהנים.

ולמרות שלא זכו בעצמם להיות כהנים בכל זאת עצם הדבר ששם מופיע על הכהן הגדול שמשמש בכהונה ממילא נחשב שהם ששםם חרוט ככהנים שמשמשים לפני ה', וגם נחשב בגלל ששםם מוזכר בסנהדרין שזה מחשיב שמושם ומקומם הוא בסנהדרין!!

וכאן בקשתי לעזרתכם הנחוצה

כשנתיים מתפלל אני מהבורא יתרוך, שאצליח להדפיס מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו" – 6 כרכים, כל חומש כרך נפרד, ומועדים בנפרד, כי הצטברו חידושים חדשים בס"ד, כברכת גדולי ישראל מכל החוגים.

ובקשתי אנא כבר מעט מעט כך שבסיום השנה יוקל לכם לעזור להדפסת הספרים בנקל ובשמחה גדולה – והשמות החרוטים בספר שמחזק רבבות יהודים הוא זיכרון לפני ה' ומלמד זכות לטובה עליכם ועל כל קרוביכם אמן ואמן. אנא הירשמו לכך ב"ל 0527120333